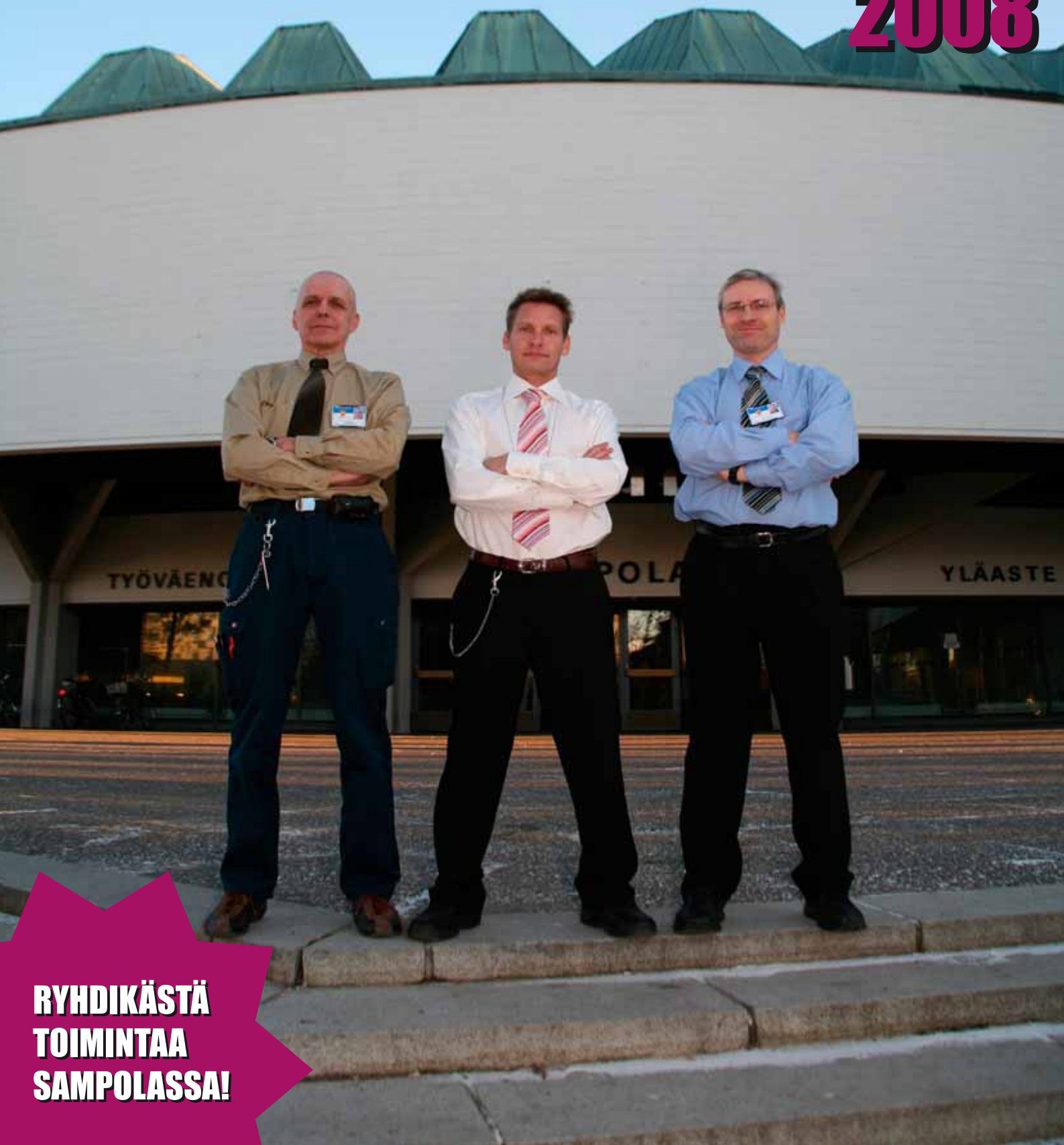


# SAMPOLAVIISI

2008



**RYHDIKÄSTÄ  
TOIMINTAA  
SAMPOLASSA!**

# Kyse on ihmisten hyvinvoinnista

Syyskuun alussa *Uutispäivä Demari* säikäytti minut etusivun jutullaan *Kuntien hupipalveluita halutaan karsia*. ”Pitääkö kunnan rahoittaa asukkailleen harrastusmahdollisuuksia savenvalannasta henkisen kasvun kursseihin? Pitääkö niiden olla halpoja kaikille?” Näin kyselee Hämeenlinnan kaupunginjohtaja **Tapani Helstén** ja jatkaa: ”Kuntien palveluista voisi löytyä muitakin turhia rönsyjä, joita voisi karsia tai joista voisi maksaa enemmän.” Hän on myös sitä mieltä, että säästyneet rahat voisi suunnata sosiaali-, terveys- ja koulutuspalveluihin.

Mielestäni kaupunginjohtaja ei tiedä, mitä kansalais- ja työväenopistoissa oikeasti tehdään, eikä myöskään näe yhteyttä ennaltaehkäisevään toimintaan. Elinikäisen oppimisen periaatteisiin kuuluu tarjota omaehtoisia oppimismahdollisuuksia, jotka tukevat persoonallisuuden monipuolista kehittymistä sekä edistävät aktiivista kansalaisuutta ja yhteisöllisyyttä. Pelkkää plussaa on, jos oppimismahdollisuudet lisäävät myös elämänlaatua ja -iltoa.

Suomessa toimii lähes 240 kansalais- ja työväenopistoa, ja niillä on toimipisteitä liki 10 000. Opistoissa opiskelee noin 625 000 opiskelijaa. Ne ovat alueellaan siis tärkeitä kulttuuriperinnön vaalijoita, siirtäjiä ja ylläpitäjiä sekä kulttuurin kehittäjiä. Voisiko mitenkään olla niin, että tukemalla opiskelijoiden aktii-

“

*Voisiko mitenkään olla niin, että tukemalla opiskelijoiden aktiivisuutta, vireyttä ja toimintakykyä opistot ehkäisevät sosiaali- ja terveysmenojen kasvua tulevaisuudessa?*

”



visuutta, vireyttä ja toimintakykyä opistot ehkäisevät sosiaali- ja terveysmenojen kasvua tulevaisuudessa?

Suomi on myös lukuisten yhdistysten maa. Usein järjestöjä pitää yllä vapaaehtoisten toimihenkilöiden joukko. Moni seura kaipaa jatkuvuutta ja nuorennusta hallintoonsa, mutta valitettavasti puheenjohtajan, sihteerin ja rahastonhoitajan vastuun ottamista vältetään.

Yhdistyksiä vaivaavat samat ongelmat kuin työyhteisöjä. On oppositioita, klikkejä eikä kaikkien kanssa tulla toimeen. Yhdistystoiminnassa tarvittava johtaminen ja arjen työ tuovat usein esiin erimielisyyksiä, joita ei osata hoitaa. Näin syntyy tuskaa jaksamisesta, jota vapaaehtoisesti mukana olevien on vaikea tunnustaa. Ne työyhteisöt, joissa työntekijöiden hyvinvointia osataan pitää yllä ja huoltaa, menestyvät ja niiden laatu on hyvää. Entä miten kaikkien näiden vapaaehtoisten työmyyrien jaksamisesta huolehditaan? Vanha suomalainen sananlaskukin sanoo: *Ei immainen kone ou, että se leppeemätä jaksaa*. (Pielavesi)

Sirkka-Liisa Jukarainen  
puheenjohtaja

PS. Tämänkin lehden kirjoitukset osoittavat, miten upeaa on opiskella ja harastaa työväenopistossa!

## SAMPOLAVIISI 2008

### Julkaisija

Tampereen työväenopiston  
opiskelijat ry

### Päätoimittaja

Sirkka-Liisa Jukarainen  
GSM 0400 994 767  
sirkka-liisa.jukarainen@tto-  
opiskelijat.fi

### Toimitussihteeri

Tarja Hänninen

### Toimitus

Sirpa Alanko  
Mervi Linna  
Teuvo Luukkonen  
Harry Marttila  
Terhi Timari  
Johanna Tolvanen  
Kristiina Viitala

### Taitto

Teuvo Luukkonen, Sirpa Alanko sekä  
lehdentekokurssi.

### Kannet

Työväenopiston valokuvauskurssilaiset. Etukannessa vahtimestarit Jari Huhtakallio, Janne Hietanen ja Jari Mintkovitsch.

### Painopaikka ja painos

Oriveden Kirjapaino, 1500 kpl

# SampolAviisi

## Sisäily

- 4** *Lukineuvolaſta tuli Opinnerſtas*  
Ohjausta ja neuvoja oppimisen pulmiin saa ſilti jatkossakin.
- 5** *Kielikurſſimatka Reemaan*  
Matkaan opiskelijayhdistyksen apurahalla.
- 6** *Mikä ihmeen laatupalkinto?*  
Tampereen työväenopisto palkittiin laatupalkinnolla vuonna 2006, mutta mitä ſe käytännöſſä tarkoittaa?
- 8** *Huovutus vie mukanaan*  
Yksi maailman vanhimista tekstiilitekniikoista on yhä ajankohtainen.
- 9** *Työväenopiston kuoro 100 vuotta*  
Vuonna 2008 ſyntymäpäiväſankaria juhliſtaan monin tavoin.
- 10** *Aivot*  
Tuo ſuuri tuntematon alue korviemme välillä.
- 12** *Kohtauspaikkana Sampolan kirjasto*
- 14** *La Fileuſe - Kehrääjä*  
Runojen kääntäminen on paitsi haastavaa - ellei peräti mahdotonta - myös palkitsevaa.
- 16** *Ana Meikaijaff - Olen taivaassa*  
Tie makunautintojen taivaaseen kulkee libanonilaisen keittiön kautta.
- 18** *Sovinnon käteen kannattaa tarttua*  
Pirkanmaalla on ſoviteltu rikos- ja riita-ſioita jo 20 vuotta.
- 19** *Sanariſtikko*
- 20** *Nypläys on kivaa!*  
Nypläämällä voi valmistaa paljon muutakin kuin pitsiliinoja.
- 22** *Onnellinen ilman ſyytä*  
Jooga auttaa löytämään taſapainon elämään.
- 24** *Nyrkit ſavessa, kourat kipsiſſä*  
Kurkiſtus kuvanveiſton maailmaan.
- 25** *Toivoo voit vaikka ſoitonopetusta*  
Voit itſe vaikuttaa työväenopiston tarjontaan.
- 26** *Uſkalluſ elää rohkeasti palkitaan*  
Mirva Soinio pohtii henkiſyyden merkityſtä tämän päivän hektiſſä maailmanmenossa.
- 28** *Punaneniä ja kaupunkiklovneja*  
Lyhyt oppimäärä klovnerian ſaloista.
- 30** *Tampereen työväenopiston opiskelijat tiedottaa*
- 31** *Kesäpirtin remontti on valmiſ!*





# Lukineuvolasta tuli Opinverstas

*Työväenopistossa on ollut kahden ja puolen vuoden mittainen Lukineuvola-hanke. Erilaisten Oppijoiden liiton aloitteesta Suomeen perustettiin neljä Lukineuvola, niistä yksi Tampereen työväenopistoon. Muut lukineuvolat olivat Vaasassa, Joensuussa ja Helsingissä. Tampereen Lukineuvola siirsi lähellä työväenopistoa yhdessä Kalevan tornitaloista. Hankkeilla on taipumus alkaa ja loppua, niin Lukineuvola-hankkeellakin. Se rahoitettiin ESR-Equal-pohjalta.*

Työväenopistossa nähtiin toiminta niin tärkeäksi, että sitä haluttiin jatkaa. Tilaajankin mielestä palvelua kannattaa tuottaa. Ohjausta, neuvoa ja tukea oppimisen pulmiin saa jatkossakin työväenopiston Opinverstaalta. Palvelu on tarkoitettu nuorille ja aikuisille oppimisesta kiinnostuneille tai sen parissa työtä tekeville. Tietoyhteiskunnassa eläminen ja toimiminen ei ole kaikille ihmi-

sille yhtä sujuvaa ja helppoa. Opiskelun, tiedonhaun ja oppimisen taidot eivät ole synnynnäisiä itsestäänselvyksiä. Oppimista ja opiskelua voidaan pitää taitona, jota voi harjoitella ja jossa voi kehittyä kokemuksen myötä.

## Oppimisen pulmat yleisiä

Arvioidaan, että 20–25 %:lla ihmisistä on jossain elämänsä vaiheessa pulmia

oppimisessa. Luku on melko suuri ja suomalaisten määrään suhteutettuna tarkoittaa yli miljoonaa. Paljonkohan prosentteihin sisältyy pirkanmaalaisia tai tamperelaisia...? Eri ihmisillä on erilaisia oppimisvaikeuksia. Lukemisen tai kirjoittamisen ongelmien lisäksi pulmia voi olla mm. hahmottamisessa, tarkkaavaisuudessa, matematiikassa, kuullun ymmärtämisessä, muistissa tai motoriikassa. Oppimisvaikeuksien yhteydessä puhutaan usein erilaisesta oppimisesta, kun halutaan korostaa sitä, että ei ole oikeaa tai väärää tapaa oppia. Jokainen oppii itselleen luontevimmalla ja parhaalla tavalla. Aina se ei ole sama tapa, jota opettaja ehdottaa. Opettajan opettamistyyli voi olla kaukana oppijan vahvuuksista. Ei kannata lyödä hankkoja tiskiinkin, vaan on parempi ruveta miettimään itselle sopivampia oppimistapoja.

## Lukihäiriö ei estä menestystä

Silloin kun nykyiset 40–60-vuotiaat kävivät koulujaan, ei paljon kiinnitetty huomiota oppimisvaikeuksiin. Enemmänkin puhuttiin laiskoista ja kenties tyhmistä oppijoista. Sittenkin on löydetty syitä ja selityksiä sille, miksi joidenkin koulu-ura on ollut tahmeampaa. Monet elämässään menestyneet ovat kertoneet kouluhaluttomuudestaan ja huonosta koulumenestyksestään. Esimerkiksi Ikea-tavaratalon perustajalla ja johtajalla **Ingvar Kampradilla** on lukihäiriö, minkä vuoksi tuotteille on annettu nimet numerosarjojen sijasta. Hänellä nimittäin oli taipumus vaihtaa numeroiden paikkaa ja tuotteet sotkeutuivat. Kun tuotteille annettiin nimet, ei haitannut, jos ne oli pikkuisen väärin kirjoitettu. **Hjallis Harkimo** puolestaan on suomalainen esimerkki ihmisestä, jonka oppimisvaikeudet eivät estäneet hänen menestymistään uralla.

## Opintojen välttelyä

Moni aikuinen on huonojen koulumuistojen vuoksi jättänyt opiskelun mahdollisimman vähälle. Koulussa koettu häpeä ja huonommuuden tunne ovat saaneet välttelemään opiskelua ja ammatteja, joissa joutuisi lukemisen ja kirjoittamisen kanssa tekemisiin. Nykyisessä työelämässä onkin vastaan voinut tulla yllätys. Vaikka oma ammatti on valittu tietyin perustein, uudistusten myötä täytyykin olla tekemisissä lukemisen, kirjoittamisen tai tietokoneiden kanssa. Silloin tulee tunne, että ei enää riitä, vaikka osaisi työnsä hyvin, kun pitäisi hallita myös monenlaisia muita uusia asioita.

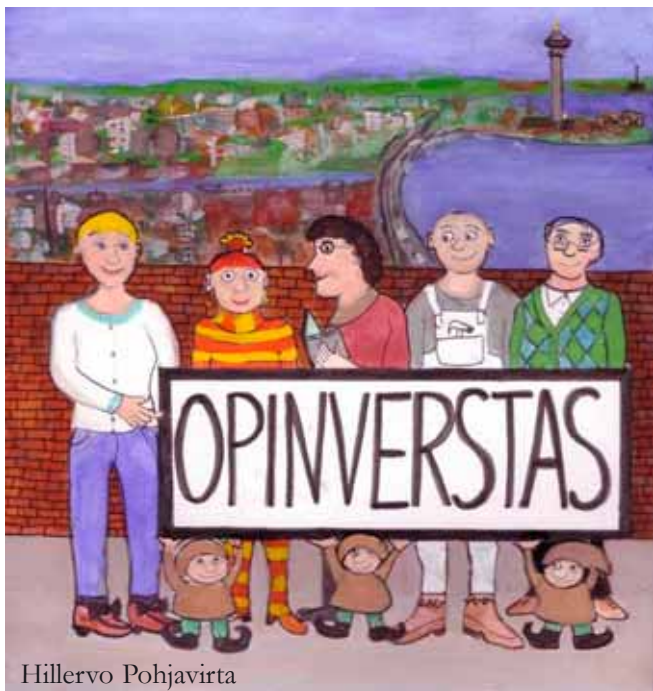
## Oppimisvalmennusta Opinverstaalla

Opinverstaalla voi harjoitella ja valmentautua tuntemaan itseään oppijana. Kun on oppinut tunnistamaan ja kuvailemaan omia vahvuuksiaan ja myös heikkouksiaan, osaa paremmin miettiä keinoja, joilla heikkoudet minimoidaan ja vahvuuksien avulla päästään eteenpäin.

Oppimisvalmennuksessa voi harjoitella kaikenlaisia oppimiseen liittyviä taitoja. Tarjolla on perinteisten kurssien lisäksi ryhmiä ja henkilökohtaista ohjausta. Voit varata itsellesi ajan ja tulla juttelemaan omasta tilanteestasi tai erilaisuudestasi oppijana. Voidaan jutella myös siitä, mitä työväenopistolla voi opiskella ja harrastaa. Opinverstaalla on mahdollista tehdä lukiseula tai lukitesti, jolla saa varmuuden siitä, onko itsellä lukivaikeus. Voit tilata asiantuntijan myös omalle työpaikallasi puhumaan näistä asioista. Palvelu on tarkoitettu nuorille ja aikuisille riippumatta siitä, onko työssä, opiskelija, työtön tai muun alan ammattilainen, joka työssään kohtaa oppimisvaikeuksia.

**Ajantasaiset tiedot Opinverstaan toiminnasta saa työväenopiston ohjelmasta, nettisivuilta [www.tampere.fi/top](http://www.tampere.fi/top) , toimistosta tai puhelimitse 040 820 2327.**

Teksti Minna Kymäläinen



Hillervo Pohjavirta



## Kielikurssimatka Roomaan

Opiskeltuani neljä vuotta Tampereen työväenopistossa italiaa toteutin pitkäaikaisen haaveeni ja lähdin kolmen viikon kielikurssille Roomaan. Tähän tarkoitukseen Tampereen työväenopiston opiskelijat ry myönsi minulle apurahan. Apurahaa voi hakea vähintään kaksi vuotta opistossa opiskellut hakija muualla kuin työväenopistossa suoritettaviin jatko-opintoihin.

Kurssinjärjestäjäksi valitsin EF:n yhteistyökoulun Roomassa. Koulu on tarkoitettu yli 16-vuotiaille ulkomaalaisille italian opiskelijoille ja italialaisille, jotka opiskelevat joko englantia, ranskaa tai saksaa. Ennen matkaa hieman mietitytti, olisinko 35-vuotiaana ”yli-ikäinen”, mutta huoli oli turha. Opiskelijat olivat hyvin eri-ikäisiä ihmisiä eri puolilta maailmaa. Tunnelma oli siis erittäin kansainvälinen ja välitön.

Valitsemaani kurssiin kuului kolme oppituntia iltapäivisin. Tasokokeen perusteella opiskelijat jaettiin ryhmiin, joissa oli korkeintaan noin 10 oppilasta. Opetuskieli oli italia. Kävimme läpi kieliooppia, mutta tärkeintä oli puhuminen. Pareittain keskustelimme annetuista aiheista, ja yksi oppitunti vietettiin Villa Torlonian puistossa haastatteleamalla ihmisiä.

Eikä puhuminen jäänyt pelkästään kouluun, vaan tosielämän tilanteita sai harjoitella vapaa-aikana kaupunkia ja sen nähtävyyksiä kierrellessä. Lisäksi asuin syntyperäisen roomalaisen naisen kodissa, joka puhui ainoastaan italiaa. Näin pääsin kokemaan aitoa italialaista elämää sekä tutustumaan paikallisiin tapoihin ja arkeen.

Matkalta jäi joukko ihania uusia ystäviä ja ajatus, ettei kielten opiskelulle ole yläikärajaa. Rohkeasti matkaan, koskaan ei ole liian myöhäistä!

Teksti Saara Aarnio



# MIKÄ IHMEEN LAATUPALKINTO



**V**uoden 2007 SampolAviisin pääkirjoituksessa puhuttiin uudesta kansalais- ja työväenopistojen kesken jaettavasta tunnustuksesta, laatupalkinnosta. Kyseessä on opetusministeriön ja Opetushallituksen yhteishanke, vuosittain toistuva laatupalkintokilpailu, jonka tarkoituksena on kannustaa vapaata sivistystyötä tekeviä organisaatioita määrätietoisesti arvioimaan ja kehittämään toimintaansa. Opetusministeriö myöntää kerrallaan enintään 5 laatupalkintoa, ja yksittäisen palkinnon suuruus on vähintään 30 000 euroa.

Ajatuksen laatupalkinnon käyttöönottamisesta esitti vuonna 2005 opetusministeriön alainen virkamiesryhmä, jonka tehtävänä oli selvittää, miten

kansalais- ja kansanopistojen, kesäyliopistojen sekä opintokeskusten rahoitusperusteita pitäisi uudistaa. Ehdotetun laatupalkintokilpailun tavoitteena olisi mm. lisätä vapaan sivistystyön tunnettavuutta ja arvostusta sekä näin lisätä opistojen vetovoimaisuutta ja yhteiskunnallista vaikuttavuutta.

Saman vuoden 2005 lopussa ministeriö perusti valmisteluryhmän pohtimaan sekä laatupalkinnon että laadun ja tuloksellisuuden perusteita. Toiminnan laadun arviointi ei ole aivan tavanomaista etenkin koulutusorganisaatioissa, mutta siihen on kuitenkin kehitetty erilaisia malleja. Kansalaisopistojen laadun arviointiin päätettiin soveltaa Euroopan laatupalkintomallia (EFQM). Keväällä 2006 valmisteluryhmä oli saanut työnsä tehtyä: kilvoittelu laatupalkinnosta saattoi alkaa.

## EFQM-malli

Kansalaisopistojen laatupalkinnon arvioinnissa käytetään niin yksityisten kuin julkisten organisaatioiden suosimaa EFQM-mallia. Lyhennys tulee mallin kehittäneen järjestön nimestä *European Foundation for Quality Management*. "EFQM-malli on käytännön työkalu, joka auttaa organisaatioita mittaamaan asemaa ja kehitystä tiellä erinomaisuuteen. Erinomaisuuden tunnuspiirteitä ovat tuloshakuisuus, asiakas- ja opiskelijasuuntautuneisuus, johtajuus ja toiminnan päämäärätietoisuus, prosesseihin ja tosiasioihin perustuva johtaminen, henkilöstön kehittäminen ja osallistuminen, jatkuva oppiminen, parantaminen ja innovatiivisuus, kumppanuuksien kehittäminen ja yhteiskunnallinen vastuu." (Matti Markkanen, Kansalaisopistojen laatuarviointi)

Mallin arviointikohteet ja niiden painoarvot pisteytyksessä jakaantuvat seuraavasti:

### Toiminta

johtajuus 10 %  
henkilöstö 9 %  
toimintaperiaatteet ja strategia 8 %  
kumppanuudet ja resurssit 9 %  
prosessit 14 %

### Tulokset

henkilöstötulokset 9 %  
asiakastulokset 20 %  
yhteiskunnalliset tulokset 6 %  
keskeiset suorituskykytulokset 15 %

## Mistä laatu syntyy

Kilpailuun osallistuminen vaatii hakijoilta ennen kaikkea paneutumista. Monisivuisessa hakulomakkeessa opistot joutuvat arvioimaan omaa toimintaansa varsin perusteellisesti: Ensin annetaan opistosta yleiskuvaus, sitten tarkastellaan yksityiskohtaisemmin sen toimintaa, tavoitteita ja tuloksia. Toiminnan ja tavoitteiden osa-alueita ovat opiston johto, koulutus, henkilöstö, yhteistyökumppanit sekä koulutuspalvelujen tuottaminen. Tuloksia taas arvioidaan asiakkaiden, henkilöstön, yhteiskunnallisen vaikuttamisen ja opistotoiminnan sekä niiden kehittymisen perusteella.

Laatu syntyy juuri siitä, että toimintaa jatkuvasti ja järjestelmällisesti arvioidaan ja saatujen tulosten perusteella kehitetään edelleen. Parhaimmillaan laatupalkintokilpailu antaa opistoille uutta potkua perehtyä omaan toimintaansa entistä määrätietoisemmin. Itsearviointia tehtäessä nähdään, onko aika tehdä uusia suunnitelmia tai karsia jotain pois. Kenties omat resurssit voisi suunnata paremminkin tai kehittää juuri omaa opistoa kantava idea. Kilpailun kannalta on kuitenkin muistettava, että kokonaisuus ratkaisee: laatupalkintoa ei myönnetä yksittäisestä teosta, vaan pitkäjänteisestä aktiivisesta kehittämisestä.

Onkin kiintoisaa nähdä, millaiset aihealueet tulevina vuosina nostetaan teemoiksi. Vuonna 2006 teemana oli osallistujapohjan laajentaminen, siis se, kuinka hyvin opistot onnistuvat tavoittamaan tavalla tai toisella erilaisia kansanryhmiä. Vuoden 2007 teemaksi valittiin kieltenopetus.

## Laatupalkintokilpailu on tarkoitettu kaikille

Suomessa toimii noin 240 kansalais- ja työväenopistoa, joten potentiaalisia laatupalkinnon tavoittelijoita on melkoinen määrä. Tosin toistaiseksi opistot

ovat lähteneet kilpaan varovaisesti: ensimmäisenä vuonna 2006 hakijoita oli 22, seuraavana vain 12. Siihen nähden, että juuri kieltenopetus kuuluu lähes kaikkialla Suomessa opistojen vahvimpaan antiin, hakijoiden määrä tuntuu hämmästyttävän pieneltä.

Koska kaikki eivät voi olla suuria ja kauniita, on ehkä syytä muistuttaa siitä, että hakemuksia käsiteltäessä otetaan huomioon esimerkiksi opiston koko ja erilaiset toimintaympäristöt. Järjestäjien saamassa palautteessa on kritisoitu sitä, että hakuaika osuu kesään ja lomakauteen, jolloin suuri osa henkilökunnasta on poissa. Opiston toiminnan laaja-alaiseen arviointiin tarvitaan kuitenkin monen ihmisen tietoa ja näkemystä. Tärkeää on myös osata muotoilla nämä näkemykset niin, että hakemus on kieleltään ja viittaussuhteiltaan (kaaviot, taulukot) selkeä ja ymmärrettävä ja keskittyy olennaisiin asioihin. Hakemuskisahan ei vain laadita, ne myös luetaan.

## Arviointiryhmä käyttää sekä päätä että jalkoja

Laatupalkintokilpailu vaatii melkoista ponnistusta myös hakemuksia käsittelevältä arviointiryhmältä. 7-jäseniseen ryhmään kuuluu edustajia opistojen ylläpitäjistä, rehtoreista sekä henkilökunnasta. Elokuusta marraskuun lopulle kestävä arviointiprosessin aluksi Opetushallitus tekee esikarsinnan, ja arviointiryhmä valitsee joukosta enintään 10 parasta hakemusta ja perehtyy niihin. Näistä jatkoon valitaan enintään 6. Tässä vaiheessa jätetään paperit vähemmälle ja mennään konkreettisesti tutustumaan jäljellä oleviin opistoihin. Ne jaetaan kunkin ryhmänjäsenen kesken niin, että mikäli jäsen edustaa jotain hakijaopistoa, hän ei pääse vaikuttamaan sen saamiin pisteisiin. Tutustumiskäyntien jälkeen arviointiryhmä tekee opetusministeriölle esityksen palkittavista opistoista.

## Ensimmäisenä vuonna palkittiin neljä opistoa

Ensimmäiset laatupalkinnot jaettiin joulukuussa 2006. Näistä Tampereen työväenopisto oli hienosti yksi 30 000 euron suuruisen palkinnon saajista. Muut olivat Borgå medborgarinstitut, Parkanon kansalaisopisto ja Tornion kansalaisopisto. Voittajat on kukin vuorollaan esitelty Kansalais- ja työväenopistojen liiton KTOL:n julkaisemassa Aima-lehdessä.

Oman palkintosummansa Tampereen työväenopisto on käyttänyt mm. maahanmuuttajaohjelmaa suunnittelevan työntekijän palkkaamiseen. Lisäksi maahanmuuttajille on pidetty kursseja ja järjestetty *Sattumalta Tampereella* -tapahtuma.

Kilpailun sääntöihin kuuluu, että voittajat saavat osallistua uudelleen vasta 2 vuoden kuluttua. Toisaalta tällainen sääntö antaa tilaa muille, toisaalta se myös sulkee pois mahdollisuuksia: voihan sama opisto olla erityisen ansioitunut useammallakin alueella. Niin tai näin, Tampereella on uusi mahdollisuus vuonna 2009.

**Lähteet:** Martti Markkanen, Kansalaisopistojen laatuarviointi. KTOL 2006. Kansalaisopistojen laatupalkintokilpailu 2007. Opetusministeriön ja Opetushallituksen laatimat hakuohjeet.

## Kirjoittajan kommentti

Vaikka laatupalkinto on jaettu vasta kahdesti, sen tulevaisuus jo hievan mietityttää. Kun palkinto annetaan kerrallaan 3–4 opistolle, sen oma arvo saattaa kärsiä. Jos hakijamäärää puolestaan ei saada kasvamaan ja voittajille asetettu kahden vuoden osallistumiskielto pysyy voimassa, laatupalkintokilpailu voi kuivua kokoon jo ennen kuin on päässyt kunnolla vauhtiin.



# Huovutus vie mukanaan

*Sampolan huovutusluokkaa lähestyessä leijailee vastaan kirpakka mäntysaippuan tuoksu. Torstain iltakursсилаisten keskuudesta voi aistia keskittyneen innokkaan tohinaan. Aina välillä joku opiskelija huikkaa opettajana toimivan Raija Pyssysalon apuun.*

Aasiasta tehtyjen hautalöytöjen perusteella arvellaan huovuttamisen olevan vanhimpia, ellei vanhin tunnettu tekstiilitekniikka maailmassa. Samoin kuin aasialaiset ovat huovuttaneet vaatteita ja muita käyttötekstiilejä, jatkavat opiskelijat ikivanhaa perinnettä Sampolassa.

Huovutus tuli työväenopiston kurssivalikoimaan syksyllä 2000. Huippuvuosina 2003 ja 2006 innokkaita opiskelijoita pyrki sisään ovista ja ikkunoista niin, etteivät kaikki mahtuneet mukaan.

– Välillä taas innostus meinasi hiipua ja mietin, että mitenkähän kurssi tulee täyteen. Tänä vuonna kurssille pääsivät kaikki halukkaat, kertoo Pyssysalo. Millainen harrastus huovutus on ja mitä se vaatii aloittelijalta?

– Huovutus on prosessi, jossa villakuidusta tehdään huopaa lämpimän veden ja saippuan avulla. Tarvikkeet eivät maksa paljon, joten harrastus on halpa. Jos on kouluaikoina saanut kammon käsitöistä, niin tämä on aika suurpiirteistä hommaa ja valmista tulee no-



Merja Kekki on huovuttanut kurssilla Maisema-seinävaatteen.



peasti. Toki joitakin töitä tehdään tarkastikin. Pikkuisen olisi hyvä olla myös kärsivällisyyttä, mutta ennen kaikkea uteliaisuutta ja kokeilunhalua.

## Silja tahtoo oranssit huopatossut

Silja Vuohensilta kertoo tutustuneena huovuttamisen saloihin jo peruskoulussa, kurssilla hän on ensimmäistä kertaa.

– Ehkä olen ikäluokkaani nähden enemmän kiinnostunut käsitöistä, tuumaa Silja.

– Näin kerran kaupassa huopatossut ja ajattelin, että voisihan ne tekaista itsekin. Kun sitten lueskelin työväenopiston lehteä kerran aamupöydässä, päätin tulla kurssille.

Siljan ensimmäisenä työnä huovuttui nukkuma-alusta omalle kissalle. Nyt työn alla ovat huopatossut.

– Tämä on mukavaa ja yksinkertaista tekemistä pitkän koulupäivän jälkeen. En osaa sanoa, tuleeko tästä pitkäikäisenkin harrastus, mutta kun taidon ker-

Silja Vuohensilta saa neuvoja huopatossujen teossa Raija Pyssysalolta.

ran oppii, osaa, jos haluaa tehdä jotain, toteaa Silja ja jatkaa huopatossujen parissa.

## Pyssysalon takki – toimiva mainos kurssille

Pyssysalo kertoo huovuttavansa itsekin innokkaasti. Omassa työhuoneessa valmistuvat niin seinävaatteet kuin matotkin. Haaveissa siintää oma näyttely.

– Mieluisin työ? Jaa, kai se on se ensimmäinen takki, joka on ollut ahkerassa käytössä jo viisi vuotta eikä enää ole oikein paraatikuntoinen, nauraa Pyssysalo. Olen käyttänyt sitä ensimmäisistä syyskylmistä aina vappuun saakka. Takki on houkutellut ihmisiä juttusille kassajonoissa, ja samoja ihmisiä olen myöhemmin tunnistanut kurseillani.

Teksti ja kuvat Mervi Linna



Vasemmalta oikealle: 1: Anni Hakala, Virpi Hänninen, Hannele Kuivalainen, Johanna Karelahti, Christa Portaankorva. 2: Jorma Sopenen, Pentti Jokinen, Jorma Kettunen, Erkki Saarelainen, Esko Hytti, Reino Mannila, Seppo Katajisto, Raimo Kanner. 3: Ritva Matero, Satu Mäkinen, Sirkka-Liisa Siuvo, Tuula Laitinen. 4: Kristiina Siivola, Marita Nevala, Sirpa Tikkanen.



## Työväenopiston kuorossa on laulettu 100 vuotta!

*Tampereen työväenopiston sekakuoro eli Sampolan Laulajat on yltänyt kunniakkaaseen 100 vuoden ikään. Kuoro perustettiin vuonna 1908, ja se saavutti heti aseman, jossa "mieltymys moniääniseen lauluun on osoittautunut melkoista suuremmaksi kuin yksiääniseen", kuten vuoden 1907–1908 vuosikertomuksessa kuoron perustamisesta todetaan.*



Ensimmäisenä johtajana toimi Ernst Linko. Hänen jälkeensä kuoro on nähnyt monta johtajaa, joista pitkäaikaisimmat ovat olleet Mauno Saksanen, Reino Kolinen ja Hannu Haapkari. Vuodesta 1995 kuoroa on johtanut laulunopettaja Sari Anttila (kuvassa).

Huippuvuosina 1920-luvulla kuoroon ilmoittautui jopa toista sataa opiskelijaa. Nytemmin sen aktiiviseksi jäsenmääräksi on vakiintunut 30-40 laulajaa. Ohjelmisto on ollut vaihteleva. Kuoro on perinteisen sekakuoromusiikin lisäksi opetellut niin kansanlauluja kuin hengellisiäkin lauluja. Sari Anttilan kaudella kuoro on kohonnut uusille urille suurteosten myötä. Vuonna 2001 esitettiin Tampereen Tuomiokirkossa Mozartin Requiem yhdessä unkarilaisen ja saksalaisen ystävyyskuoron kanssa, ja vuonna 2004 kuoro oli mukana Saksassa Essenissä laulamassa Carl Orffin *Carmina Burana*.

### Laulaminen tuo ystävät yhteen

Kuorolaulu on sosiaalinen harrastus. Monet pitkän linjan kuorolaiset pitävätkin Sampolan Laulajien ehdottomana

valttikorttina hyvää yhteishenkeä ja hyviä kavereita. 100-vuotisjuhlien myötä Sampolan Laulajat astuu toiminnassaan uudelle vuosisadalle. Kuorossa ei koskaan ole liikaa laulajia, joten uudet kiinnostuneet laulajat, rohkeasti mukaan vaan!

Sampolan Laulajilla on myös vireää ystävyyskuoro-toimintaa kuopiolaisten, raumalaisten ja koskenpäälaisten laulunharrastajien kanssa. Kuorot tapaavat toisiaan vuosittain yhteiskonserteissa ja karonkassa. Näitä kohtaamisia aina innolla odotetaan!

### Juhlitaan sanoin ja sävelin

Juhlavuotenaan 2008 Sampolan Laulajat julkaisee levyn, joka on kuoron historian läpileikkaus. Siihen on koottu ohjelmistossa säilyneitä kappaleita eri johtajien aikakausilta. Levyn ohella juhluvuonna ilmestyy kuoron vaiheista kirjoitettu 100-vuotishistoriikki. Keväällä Sampolan Laulajat pitää juhla-konsertin, jossa se esittää levyn lauluja ja konserttia varten koottua ohjelmistoa.

Teksti Mirva Glomm

Kuvat Sampolan valokuvauskurssi

# Suuri tuntematon alue

*Ihmisaivot ovat sosiaalinen elin. Ne voidaan jakaa kolmeen osaan: cortex, limbinen järjestelmä sekä matelija-aivot. Kullakin osalla on oma erityinen tehtävänsä.*

*Eipä uskoisi asiaan perehtymättä, että aivot sisältävät matelija-aivotkin, jotka ovat lajien kehityshistoriassa muodostuneet jo evoluution aamuhämärissä. Nämä, kuten muutkin varhaisempien kehitysjaksojen alueet, toimivat tiedostamattamme. Ne ohjaavat, säätävät ja valvovat kehomme rutiineihin kuuluvia toimintoja käpyrauhasten ja ytimenjatkeen välityksellä.*

on  
K V  
O Ä  
R L  
V I  
I S  
E S  
N Ä

*Limbinen järjestelmä on suurin aivoalueiden joukko. Se kokoaa hermoston tuomat viestit ja muodostaa niistä kokonaisuuden. Myös mielikuvat ja uni aktivoivat limbistä järjestelmää.*

*Cortex on järjellisen ja loogisen ajattelun keskus, joka kykenee tukahduttamaan tunteet ja "järjen vastaiset" tuotokset. Myöhemmin kehittynyt aivokuori (thalamus) on järjestelmä, joka huolehtii ulkomaailmasta tulevista moninaisista ärsykeistä. Se myös kokoaa yksittäiset ärsykeisällöt suuremmiksi kokonaisuuksiksi, ja antaa niille merkityksen.*

*Aistimukset, kokemukset, havainnot, tunteet ja ajatukset ovat aivojen aineellisten tapahtumien vastakohta.*

mutta sitä voidaan tutkia ja kehittää

Aivot ovat keskushermostoa hallitseva, kahdesta puolikkaasta muodostuva elin, joita yhdistää aivokurkiainen. Se on hermoratojen muodostama poikittainen aivojen osa, joka yhdistää vasemman ja oikean aivopuoliskon toisiinsa.

Aivot ottavat vastaan, varastoivat, käsittelevät ja tuottavat informaatiota – ja tietävät tekevänsä niin. Tässä suhteessa tietokonekin on toiminnoltaan aivojen kaltainen – tosin ilman tietoisuutta. Aivoissa noin 100 miljardin hermosolun tehtävänä on ottaa vastaan muista soluista tulevia impulsseja ja "laskea" oma tarkoituksenmukainen signaali edelleen lähetettävään toimintoihin ohjaavaan viestiin.

Populaaripsykologisen käsityksen mukaan oikea aivopuolisko on vastuussa luovuudesta ja tunteista ja vasen puolisko logiikasta, analysoimisesta ja avaruudellisesta hahmottamisesta. Nämä ovat kuitenkin hyvin karkeita yleistyksiä, joihin kannattaa suhtautua varauksella.

Oikea aivopuolisko on "kontaktimme" tämän fyysisen maailman tuolla puolen olevaan maailmaan – luovuuden valtakuntaan, jossa kaikki saa muo-

tonsa. Kun fyysinen maailma kietoo meidät yhä tiukempaan otteeseensa, oikea aivopuoliskomme vetäytyy taka-alalle ja annamme loogisen, vasemman aivopuoliskon ajatella puolestamme. Tiedot havainnoista silmistä, korvista ja muualta kehosta lähtevät vastakkaiseen puoliskoon, ja motoriset käskyt myös lähtevät kehon eri osiin vastakkaisesta aivopuoliskosta.

Kumpikin aivopuolisko voi vastaanottaa tietoa kummaltakin puolelta kehoa. Aivojen päätehtävä on käsitellä aistien välityksellä saatua informaatiota siten, että elion toimintakyky ympäristössään säilyy.

Aivot ovat fyysikaalisesti melko löyhässä kontaktissa ympäristöönsä, joten ne voivat toimia normaaliin tapaan pitkiäkin aikoja ilman ulkoista informaation syöttöä. Aivoja koskevien teorioiden on tästä syystä pystyttävä selittämään ne myös erillisenä yksikkönä eikä pelkästään ympäristönsä osana.

Aivot ovat useimpien käsityksen mukaan paljon muutakin kuin kemiallis-sähköisesti prosessoiva organismi. Osittain yllättävätkin tiedot ovat pakottaneet tarkistamaan vanhoja käsityksiä.

## Tietoisuuden mysteeri

Aivotutkimus poikkeaa muista luonnontieteistä siinä, että kohteella on tietoisuus. Käsitteenä se on vaikea määritellä, eikä sitä ole kunnolla pystytty yhdistämään luonnontieteelliseen maailmankuvaamme.

Hyvin monille, opillisesta tietämyksestä riippumatta, herää utelias ajatus "Missä tietoisuus sijaitsee?" Lienee kuitenkin selvää, että juuri aivot ovat se elin, jossa tietoisuuden ilmiöt esiintyvät. Tuntuu epätodennäköiseltä, että se olisi sijoittunut niin epävarmaan paikkaan kuin biologisesti hajoavaan massaun. Tunustettu tosiasia kuitenkin on, että alitajunta vaikuttaa olevan kollektiivista omaisuutta. Kokemuseräistä, yleensä vaikeasti todistettavaa tietoa useimmat tieteenharjoittajat ei tuo julki, vaikka voisivatkin sen hyväksyä, koska leimautuminen epätieteellisyyden tunnustajaksi voisi vaikeuttaa asemaa tieteenharjoittajana.

Tiedetään, että aivojen ja mielen suhde on läheinen. Tietoisuudella on ominaisuuksia, jotka poikkeavat aistimaailmassa havaittavien asioiden ja esi-  
neiden ominaisuuksista.

Aivoprofiilitestauksen avulla voidaan määritellä yksilöllinen oppimistyyli ja toimintojen suuntautuminen stressitilanteissa. Kuvassa testattavana on Kirsti Koski.

Syksyllä 2007 järjestetty kurssi *Aivot – buikea maailma* osoittautui hyvin suosituksi. Sen rinnakkais- ja jatkokurssit täyttyivät pian ilmoittautumisten alettua. Kurssien vetäjänä oli FM **Helmiina Kauhanen**. Hänen koulutuksensa suuntautuvat keho-tietoisuuden, aistien ja ajattelun yhdistämiseen luovuuden ja oppimisen perusedellytysten kehittämiseksi. Hänen monitahoiseen kouluttautumisensa on sisällynyt mm. opinnot puheviestinnässä, holistinen kinesiologia ja Tai-Chi, joita hän myös opettaa. Lisää tietoja on hänen verkkosivuillaan [www.cortex-team.fi](http://www.cortex-team.fi)



## Aivoprofiilitestaus on uusi työväline

Kinesiologia tarjoaa toimivia ja yksinkertaisia keinoja kehittää oppimisen ja tasapainoisen toiminnan edellyttämiä taitoja.

Hallitsevien kehonosien yhteisvaikutuksella saadaan määritettyä henkilön aivoprofiilityyppi. Yleisin on A-aivoprofiili, jossa vasen aivopuolisko on hallitseva ja kehonosista oikea käsi, jalka, silmä ja korva ovat hallitsevia. Kaikille kurssiin osallistujille tehdään aivoprofiilikartoitus.

Aivoprofiilin avulla selvitetään ai-

voalueiden ja kehon keskinäistä tasapainoa. Stressitilassa tehokkuus laskee niin töissä kuin vapaa-aikanakin ja ihminen on puolitaitoinen. Voimme vaikuttaa stressiin ja sen aiheuttamiin seurauksiin opettelemalla käyttämään aivopuoliskojamme tasapainoisesti.

Profiili määritellään testaamalla kumpi aivopuoliskomme, korvamme, kätemme ja jalkamme ovat hallitsevia ja suosimme etenkin stressitilanteissa. Voimme olla oikeakätisiä mutta vasenjalkaisia ja -silmäisiä, ja hallitseva

aivopuoliskomme voi olla oikealla tai vasemmalla. Mahdollisia yhdistelmiä on olemassa 32 erilaista, joita kutsutaan yksilöllisiksi aivoprofiileiksi. Oman yksilöllisen aivoprofiilin tunnistaminen antaa hyödyllistä tietoa mm. siitä, miten parhaiten otamme vastaan uutta tietoa ja miten sitä prosessoimme.

Aivoprofiilitestauksessa ei ole kysymys älykkyyden tai tunne-elämän mittaamisesta, vaan olemassa olevien kykyjen hyödyntämisestä ja tehokkuuden ja elämänilon vapauttamisesta.

## Luovuus käyttöön ristikkäisliikkeiden avulla

Ristikkäisliikkeisiin saimme tutustua muutamien harjoitusten avulla. Niitä tehdään symmetrisesti kehon molemmin puolin tai kehon keskilinja ylittäen. Jo lapsen konttausvaihe on aivojen kehittymisen kannalta äärimmäisen tärkeä. Aikuisten ristikkäisliikkeet ovat huomattavasti kehittyneempiä.

Aivomme toimivat ristikkäisesti ohjatessaan kehon liikkeitä ja vastaanottaessaan tietoja eri aistijärjestelmiltä. Tämän ristikkäisyyden vuoksi nämä

liikkeet "puhuttelevat" aivojamme niin tehokkaasti, että aivot alkavat kehittää uusia hermosoluyhteyksiä.

Ristikkäisliikkeet aktivoivat ja vahvistavat aivopuoliskojen välisiä hermosoluyhteyksiä. Tiheämpi neuroniverkosto edistää aivoja sujuvampaan tietojen käsittelyyn. Tällöin myös aivojen ja kehon väliset yhteydet vahvistuvat ja kehon kokonaisvaltainen tiedostaminen ja toiminta parantuu. Oppiminen ja uusien asioiden hahmottaminen helpottuvat, ja

opimme ymmärtämään asioiden välisiä kokonaisuuksia.

Tiettyjen ristikkäisliikkeiden avulla saamme käyttöön koko kehon ja molemmat aivopuoliskot, kun olemme uudessa ja oudossa tilanteessa vasta opettelemassa tietoja ja taitoja. Oppimisesta tulee luontevaa, mielekästä ja haastavaa sen sijaan, että se olisi stressin seurauksena vaikeaa, merkityksentöntä tai ylivoimaista.

Teksti ja kuva *Tenno Luukkainen*





# Sampolan kirjasto

## ON MYÖS KOHTAAMISPAIKKA

Sampolan kirjasto on Tampereen kaupungin toiseksi suurin lähikirjasto heti Hervannan jälkeen, kertoo kirjastonhoitaja **Niina Salmenkangas**. – Ulkonäöltään kirjasto on valoisa ja siisti ja toiminnallisesti aktiivinen ja vilkas. Vaikka ihmisiä liikkuu paljon, yleisilme on rauhallinen, Niina kuvailee.

Kirjaston vilkkauteen vaikuttaa Niinan mukaan se, että se on monien oppilaitosten läheisyydessä. Tämä heijastuu myös kirjaston valikoimiin. – Tähän tilataan laadukasta aineistoa, niin oppimateriaalia kuin myös kaunokirjallisuuden klassikoitakin, joita täältä lainataan paljon, Niina kertoo. Kirjojen lisäksi tarjolla on äänitteitä ja elokuvia.

– Elämme ajan hermolla. Kun esimerkiksi tiedetään, että on tulossa Autoton päivä, etsimme hyllyistä kaikenlaista lukemista, joka saattaisi liittyä teemaan. Esimerkiksi kirja Jopo-pyörästä tai sauvakävelystä sopisi *Autoton päivä* -aiheeseen. Kävijä huomaa tällaiset



Myös lapset toivotetaan tervetulleiksi. Viereisellä sivulla "Unisatuja."





Kirjastonhoitaja Niina Salmenkangas pitää kirjastoa viihtyisenä

hieman erilaiset teokset helposti teemaan liittyvästä hyllystä, muutoin niitä tuskin tulisi etsittyä, huomauttaa Niina.

Kirjastossa ei ole lainkaan varastoa, vaan kirjat kiertävät vilkkaasti. Lainamattomat kirjat poistetaan valikoimista säännöllisesti. – Poistoja harkitaan tapauskohtaisesti, mutta nyrkkisääntönä voisi pitää, että jos kirjaa ei 3–5 vuoteen ole lainattu, se poistetaan, Niina kertoo.

Kirjojen lisäksi kirjastosalissa on neljä tietokonetta, joista kolmeen voi

varata ajan tunniksi kerrallaan, sekä yksi, johon pääsee jonottamalla kahdeksikymmeneksi minuutiksi. Niinan mukaan koneet ovat tosi ahkerassa käytössä, etenkin varhaisnuoret käyttävät palvelua.

Jotta kirjasto tulisi tutuksi varhain, siellä järjestetään opetusta kirjaston käytöstä esikoululaisille, kakkos-, nelos- ja seitsemäsluokkalaisille, kullekin hieman eri näkökulmasta.

Lehtilukusali on yksi kirjaston suosikeista ja aina lähes täynnä. – Sinne on tilattu kaksisataa eri lehteä, päivälehdistä aikakaus-, harraste-, ja tietolehtiin, kertoo Niina.

Sampolan kirjasto on myös osa Langatonta Tamperetta. Jos sinulla on kotona langaton tukiasema ja olet liittänyt sen Langattoman Tampereen yhteiskäyttöön, pystyt saamaan kannettavaan tietokoneeseen langattoman nettiyhteyden missä tahansa yhteisön peittoalueella, myös Sampolan kirjastossa.

Teksti ja kuvat Terbi Timari



## LUKITORI

Tietotorin yhteydessä toimii erillinen työtila Lukitori, jossa on erikoisvarusteltu suurinäyttöinen tietokone. Lukitori palvelee nuoria ja aikuisia, joilla on pulmia lukemisessa, kirjoittamisessa tai muistamisessa. Tarjolla on erilaisia oppimista auttavia pelejä ja ohjelmia. Lukitorista on hyötyä myös eri alojen ammattilaisille, kuten opettajille, jotka työssään kohtaavat lukivaikeuksia.

Maanantai-iltaisin klo 18–20 Lukitorilla voi tavata Pirkanmaan erilaiset oppijat ry:n päivystäjän, joka vastaa aiheeseen liittyviin kysymyksiin.

## TIETOTORI

Sampolan kirjaston yhteydessä on 20 tietokonetta käsittävä Tietotori. Tietotori järjestää ilmaisia tietokoneen käytön peruskursseja. Kurssit on tarkoitettu kaikille, jotka tarvitsevat perusopastusta tietokoneen, Internetin ja sähköpostin käytössä. Kurssitarjontaa on koneeseen tutustumisesta erilaisiin teemoihin, kuten Skypen käyttö ja tietoturvan alkeet. Myös ryhmät ja yhdistykset voivat varata opetustilaa omaan käyttöönsä.

# KEHRÄÄJÄ KÄVI KÄÄNTYMÄSSÄ

## r a n s k a n k u r s s i l l a

Kokeilimme viime lukuvuoden ajan opiston ranskan tunnin aloitusta ranskankielisen laulun kuuntelulla. Laulujen sanat saatiin etukäteen seuraamisen helpottamiseksi, ja kuultu esitys synnytti yleensä pienen keskustelun, enimmäkseen kylläkin suomeksi. Oheinen symbolistirunoilija **Paul Valéry**n (1871-1945) runo *La Fileuse* eli *Kehrääjätär* oli näiden esitysten joukossa ainoa lausuttu teksti. Seurannut keskustelu kävi yllättävän kiihkeänä, ja jokainen näytti kuulleen runon eri tavoin. Ennen kuin huomasimmekaan, käynnissä oli jonkinlainen spontaani käännoisyryitys. Oheinen käänno on tulkintamme tulos. Vaikka runouden kääntäminen onkin tunnetusti mahdotonta, sen tulkinnat voivat toisinaan auttaa alkuperäisen ymmärtämisessä, toisinaan vieläpä toimia omana itsenään (kuten oheinen **van Gogh**in muka elma **Millet**’n Kehrääjäs-tä). *La Fileuse* ilmestyi 1920 kokoelmas-sa *Album des vers anciens* (Vanhojen säkeiden albumi), mutta Valéry kirjoitti sen jo nuorena miehenä noin 1894.

Emme tavoitelleet taivaita, ainoas-taan ajatussisällön puolesta jotakuinkin osuvaa käännoä. Opettajamme Hil-kka-Riitta Samb osallistui sisällölliseen syväluotaukseen mutta pysytteli viisaasti sivussa erimielisyyksistä. Niistä huomata-vimmat koskivat ensinnäkin sitä, onko kehrääjätär nuori tyttö vai vanha nainen. (Sana *grisée* tarkoittaa sekä harmaan-tumista että huumautumista, joten kehrääjän ikä ei tästäkään selviä.) Toiseksi pohdimme sitä, onko kyse kehrääjän nukahtamisesta päivän työn uuvut-



Vincent van Gogh: De Spinster (1889)  
Millet’n mukaan, Collectie Moshe Mayer, Genève

tamana vai hänen kuolemastaan vuosi-en raadannan päätteeksi. Ei siis mitään pikkujuttuja! Symbolikieli tuki kunkin mielestä juuri hänen tulkintaansa, joten viisainta oli jättää suomennoskin milloin mahdollista avoimeksi.

Riimittelystä luovuttiin jo siksi, että alkuperäinen runo noudattaa vaativaa terza rima -mittaa (aba bcb cdc ded ...). Runon poljennon seuraaminenkaan ei oikein sujunut, ranskassa kun paino tulee sanan loppuun, kun taas suomen kie-li painottaa aloitustavua. Muunkin-lainen soinnuttelu taisi karista matkalla.

Mitä järkeä käännoäsurakassa oli? Jär-

keä tai ei, parasta taisi olla koko jutun arvaamattomuus: kaikenlaisia odotta-mattomia oivalluksia ja havaintoja itse kukin teki pitkin matkaa. Jo siitä, että ainoassa varsinaisessa käännoäpalave-rissamme onnistuimme keskittymään työhön tauotta kolmen tunnin ajan, voisi arvella, että meillä oli hauskaa vaikka se kovasti väittelyltä kuulostikin.

Kritiikkiäkin suomennosintoilu ryh-mässä ymmärrettävästi herätti. Tässä meillä on kuitenkin pieni etu: tapaam-me kaksi kertaa viikossa aiemman yh-den kerran sijasta, mikä sallii pakollis-ten kuvioiden ohessa tällaisia opasta-mattomia retkiä.

### Muutama vinkki ranskantaitoiselle lukijalle:

*Croisée* merkitsee nykyään ennen kaik-kea risteystä, mutta se viittasi entisaikoi-na myös ristikkoikkunaan. Alkukie-lisessä runossa risteysmerkityksestä syn-tyy runsas assosiaatioryvä: siinä leikkaa-vat ja osittain sekoittuvatkin muun mu-assa valve ja uni, päivä ja yö, ulkoinen ja sisäinen maailma, elämä ja kuolema, nuoruus ja vanhuus.

Symbolistien tapana oli kuuleman mukaan puhua asuurista taivaan (*ciel*) si-jasta, vaikka he sen suuntaan viitta-sivatkin, koska eivät halunneet mukaan uskonnollisia sivumerkityksiä.

Hankkeessa mukana olivat 4. vuo-sikurssin opiskelijat **Arja, Axu, Heik-ki, Hilikka, Ismo, Lea, Pirkko, Seija, Sirkka-Liisa ja Tuula**.

Teksti *Ismo Koskinen*



# La Fileuse

Assise, la fileuse au bleu de la croisée  
Où le jardin mélodieux se dodeline;  
Le rouet ancien qui ronfle l'a grisée.

Lasse, ayant bu l'azur, de filer la câline  
Chevelure, à ses doigts si faibles évasive,  
Elle songe, et sa tête petite s'incline.

Un arbuste et l'air pur font une source vive  
Qui, suspendue au jour, délicieuse arrose  
De ses pertes de fleurs le jardin de l'oisive.

Une tige, où le vent vagabond se repose,  
Courbe le salut vain de sa grâce étoilée,  
Dédiant magnifique, au vieux rouet, sa rose.

Mais la dormeuse file une laine isolée;  
Mystérieusement l'ombre frêle se tresse  
Au fil de ses doigts longs et qui dorment, filée.

Le songe se dévide avec une paresse  
Angélique, et sans cesse, au doux fuseau crédule,  
La chevelure ondule au gré de la caresse...

Derrière tant de fleurs, l'azur se dissimule,  
Fileuse de feuillage et de lumière ceinte:  
Tout le ciel vert se meurt. Le dernier arbre brûle.

Ta soeur, la grande rose où sourit une sainte,  
Parfume ton front vague au vent de son haleine  
Innocente, et tu crois languir... Tu es éteinte

Au bleu de la croisée où tu filais la laine.



Millet: La Fileuse (1850 – 1855), Museum of Fine Arts, Boston

## Kehräälä

Istuu kehräälä äärellä ikkunan sinen  
missä huojuen puutarha soi;  
rukkivanhuksen laulussa harmaantui.

Päivien sinet joi, uupui kehräten hienoa  
villaa; nyt se hauraasta otteesta karkaa,  
hän nukkuu, taipuu pieni pää.

Ruusupensas ja raikas tuuli – elävä lähde  
joka virvoittaa päivässä viipyen  
suloisesti nukkujan puutarhan.

Kulkurituuli levähtää kukkavarrella,  
ja se koristeineen varkain nyökkää,  
rukkivanhalle omistaa loistavan ruusun.

Mutta nukkuja kehrää unen lankaa;  
salaperäisesti hento varjo punoutuu  
uinuvien, hoikkien sormien lomaan.

Enkelimäisen verkkaan uni vyyhdelle kiertyy,  
ja lakkaamatta värttinän villa  
käden liikettä seuraa...

Kukkaloiston taakse sini kätkeytyy,  
kehräälän ympäröi vehreys ja valo:  
koko vihanta taivas kuolee. Viimeinen puu leimuaa.

Sisaresi, suuri ruusu jossa pyhimys hymyilee,  
lähettää viattoman tuoksunsa levottomalle otsallesi  
ja tunnet raukeavasi... Olet vaipunut –

– risti-ikkunan sineen jossa kehräsit villaa.

# ANA MEIKAIJAF – OLEN TAIVAASSA

## Tie makunautintojen taivaaseen kulkee libanonilaisen keittiön kautta

**Sampolassa** on aina ollut tarjolla monipuolinen kattaus erilaisia ruoka- ja viinikursseja. SampolAviisi vieraili tällä kertaa Marja Lindforsin emännöimällä Libanonilaisia ruokia -kurssilla.

**Suomessa libanonilainen ruoka** on harvinaista herkkua – Tampereella libanonilaisia ravintoloita ei ole lainkaan, ja pääkaupungissakin vain yksi mutta arvostettu ravintola *Farouge*. Varsin moni onkin tutustunut libanonilaisiin ruokiin Lähi-idän matkoillaan, mikä ilmeni myös Sampolan kurssilaisten kertomasta. Näin kävi myös Marja Lindforsille: hän vieraili Libanonissa 10 vuotta sitten ja ihastui tuolloin erityisesti maukkaisiin ja monipuolisiin alkupaloihin ja salaateihin. Tämän jälkeenkin hän on hakeutunut matkoillaan libanonilaisiin ravintoloihin uusia makuelämyksiä etsien.

**Onneksemme Lindfors** sattui vuonna 2004 vierailemaan myös ravintola Farougeissa, sillä silloin syntyi ajatus uudesta keittokirjasta, joka tarjoaisi kattavan läpileikkauksen libanonilaisen keittiön saloihin. Yhteistyö libanonilais-syntyisen, Farougeissa työskentelevän Maggie Lindholmin kanssa kantoi hedelmää, sillä seuraavana vuonna julkaistiin kirja *Libanonin makuja*.

**Kirja on niittänyt mainetta** paitsi kotimaassa myös ulkomailla: vuonna 2006 kansainvälinen Gourmand Cookbook Awards valitsi sen finalistien joukkoon kahdessa kategoriassa. Teos tuo erilaisen näkökulman libanonilaiseen kulttuuriin: useimmille sana Libanon tuo ensimmäiseksi mieleen vuoden 2006 Israelin–Libanonin konfliktin. Samaa sanoo myös Maggie Lindholm Hel-



Libanonilaisia ruokia I -kurssin antia: mitä useampi kokki, sitä ...monipuolisemmat alkupalat!

singin Sanomille antamassaan haastattelussa: “Haluan näyttää erilaisen kuvan Libanonista. Monelle suomalaiselle maasta tulee mieleen vain sota.”

**Libanonilainen ruoka** on yleensä yksinkertaista ja selkeää ja maut ovat hienostuneita ja mietoja. Ehkä juuri siksi libanonilaisen keittiön maut sopivat erinomaisesti myös suomalaiseen suuhun. Ruuat maustetaan muun muassa yrteillä, valkosipulilla sekä musta- ja maustepippurilla. Naapurimaihin kuten Israeliin tai Syyriaan verrattuna libanonilainen keittiö mielletään ranskalaiseksi ja hienostuneemmaksi. Ranskalaiset vaikutteet juontavat juurensa maan historiasta: ensimmäisen maailmansodan jälkeen Kansainliitto antoi Libanonin ja Syyrian Ranskan mandaattialueiksi. Ranskalaiset joukot vetäytyivät maasta vuonna 1946. Pääkaupunkia Beirutia nimitetäänkin usein

“Lähi-idän Pariisiksi”.

**Libanonilaisen aterian tärkein** osa on *mezzah*, lajitelma alkupaloja, jotka syödään pikkuhiljaa nautiskellen: alkupalojen nauttiminen voi kestää noin 2–3 tuntia. Juhlissa alkupaloihin voi sisältyä jopa viittätoista erilaista ruokaa, arkena ateriaan riittää kahdesta kolmeen eri lajia.

### Marja Lindforsin vinkkejä:

- Käytä aitoja, alkuperäisiä raaka-aineita kuten voita ja kuohukermaa.
- Kasvata itse minttua – se on maukkaampaa kuin kaupasta ostettu.
- Käytä salaateissa maustamatonta, kylmäpuristettua neitsytoliiviöljyä.





Sampolan kokkien herkullinen mezzah-lajitelma

**Alkuruokiin kuuluu tavallisesti** muun muassa:

- Libanonin suosituin salaatti *Tabbouleh*, joka on sitruunalla ja persiljalla maustettu kasvis-bulguri-salaatti
- kasvistahnoja kuten *hummus* tai munakoisotahna *baba ghanoube*, joita syödään ohuen libanonilaisen pita-leivän kanssa
- suolaisia piirakoita
- jokin papuruoka
- oliiveja ja suolapähkinöitä.

Alkuruuat katetaan pöydän keskelle ja Tabbouleh-salaatti tietenkin kunnia-paikalle.

**Mezzahin jälkeen** nautitaan *mashavia* eli grillattuja vartaita, jotka syödään perunan ja *aiolin* eli valkosipulimajoneesin sekä vihreän salaatin kanssa. Pääruokaa seuraa valikoima tuoreita hedelmiä ja libanonilaista vahvaa kahvia. Jälkiruokaa ei koskaan syödä heti pääruuan jälkeen vaan vasta noin kahden tunnin kuluttua. Jälkiruokavalikoimaan voi kuulua esimerkiksi pistaasijäätelöä, halvaa, baklavaa tai erilaisia kakkuja, jotka voidaan maustaa *atter*-liemellä.

*Atter* valmistetaan muun muassa ruusu- ja appelsiininkukkavedestä.

**Libanonilaiset nauttivat** aterian kanssa olutta ja viiniä sekä maan kansallisuomaa *arrakkia* eli anisviinaa. Libanonin tunnetuin viini on *Château Musar*, jota valmistetaan Beirutin pohjoispuolella, Bekaan laaksossa. Château Musariin käytetään kolmea rypälajiketta (Cabernet Sauvignon, Cinsault ja Carignan), ja sen mausteinen ja monivivahteinen maku on omiaan täydentämään niin libanonilaisia alkuruokia kuin riista-ateriaakin. Tätä viiniä löytyy myös Alkon valikoimista (hintaa 28 euroa).

**Libanonilainen ruoka sopisi** mainiosti teemaksi myös moneen suomalaiseenkin juhlaan: monipuolisesta valikoimasta löytyy oma suosikkinsa niin kasvis- kuin lihansyöjillekin. Reseptit ovat lisäksi useimmiten laktoosittomia. Mezzah käy erinomaisesti esimerkiksi pikkujouluihin, joihin jokainen juhluvieras valmistaa jonkin alkuruokavaihtoehdoista. Ruuat ovat myös melko helppoja valmistaa: esimerkiksi Libanonilaisia ruokia -kirjan reseptien teemana on tarjota yksinkertaista libanonilaista kotiruokaa. Raaka-aineitakin on jo nykypäivänä helppoa löytää suuremmista ruokakaupoista.

Erikoisempiakin tuotteita kuten ruusu- ja appelsiininkukkavettä tai *tabinia* eli seesaminsientahnaa, löytää Tamperella esimerkiksi Stockmannin herkusta, Prismoista tai ainakin etnoruoka-kaupoista, kuten Hämeenkadulla sijaitsevasta Al-Niilistä.

*Sabteini!* – Hyvää ruokahalua!

#### Lähteet:

- Libanonilaisia ruokia I -kurssi ja Marja Lindforsin haastattelu 6.10.2007
- Lindholm Maggie & Lindfors Marja, *Libanonin makuja*, Otava. Helsinki 2005
- Bäcksbäck Katja, *Paloja libanonilaisesta pöydästä*, Helsingin Sanomat 25.8.2005 (Ruoka & Juoma).

#### Reseptejä

Alla olevat reseptit on poimittu Libanonilaisia ruokia -kurssin pidetyimpien ruokien joukosta.

#### Avokadosalaatti

- 4–5 avokadoa
- 2 sitruunaa
- 6 valkosipulinkynttä
- 1/2 tl suolaa
- 6 rkl oliiviöljyä

Kuori avokadot, poista kivet ja pilko hedelmäliha suurehkoiksi paloiksi. Pusserra päälle sitruunoiden mehu ja valkosipulinkyntset. Lisää suola ja oliiviöljyä ja sekoita.

#### Homejuustosalaatti

- 125 g aurajuustoa tai vastaavaa sinihomejuustoa
- 1 iso tomaatti
- 2 kevätsipulia tai 1 keltasipuli
- 1 paprika tai vastaava määrä erivärisiä paprikasuikaleita
- 1 tl kuivattua timjamia tai vastaava määrä tuoretta timjamia
- 6 rkl oliiviöljyä
- (1 chilipalko)

Pilko kaikki ainekset ja lisää mausteet ja oliiviöljy. Sekoita ja nauti.

# Sovinnonkäteen kannattaa tarttua

*Pirkanmaalla on soviteltu rikos- ja riita-asioita jo kaksikymmentä vuotta. Aluksi kurssitettiin innokkaita vapaaehtoiseen sovittelijantyöhön haluavia Sampolassa usean vuoden ajan. Toiminta siirtyi Pirkanmaan sovittelutoimistoon vuonna 2006, jolloin myös laki rikos- ja riita-asiain sovittelusta tuli voimaan.*

Sovittelutilanteessa rikoksen osapuolet kohtaavat, keskusteleval rikoksesta ja sopivat jonkin ratkaisun asiaan. Tilanteen mahdollistajana toimii vapaaehtoinen sovittelija. Sovittelu on molemmille osapuolille täysin ilmaista. Sovittelu on mahdollista vain, jos molemmat osapuolet suostuvat tähän menettelyyn.

Mitä tahansa tapausta voidaan periaatteessa sovittaa: käsiteltävinä voivat olla mm. vahingonteot, pahoinpitelyt, varkaudet, kotirauhan rikkomiset sekä kunnianloukkaukset. Jonkin verran sovitellaan myös vakavia rikoksia. Sovitteluun ohjaa syyttäjä, poliisi tai osapuolet itse. Sovittelu ei sulje pois asian oikeuskäsittelyä, se on vain yksi rikosprosessin vaiheissa oleva mahdollisuus.

## Maanläheistä ihmisten kohtaamista

Taru Herranen, Pirkanmaan sovittelutoimiston johtaja, uskoo ihmisen itsemääräämisoikeuteen.

– Sovittelussa asiakas saa itse määrätä oman asian hoidosta ja ottaa vastuuta siitä. Tilanne on aivan erilainen kuin oikeudessa, jossa tuomari tuomit-



Taru Herranen

see ja sanelee, miten asia hoidetaan. Tekijälle on iso kynnys tulla kohtaamaan henkilö, jolle on aiheuttanut vahinkoa ja pyytää vielä anteeksi. Tekijä ei todellakaan pääse vähällä, Herranen toteaa painokkaasti. Uhrillekin voi olla vaikea päästä loukkaantumisen yli ja kohdata tekijän kasvokkain. Myös hänelle tilaisuus on merkityksellinen.

– Voi ymmärtää, miksi juuri minulle kävi näin. Ei tarvitse ymmärtää tekoa, mutta voi ymmärtää tekijää, Herranen toteaa.

Sovittelua ohjaa vapaaehtoinen, koulutettu sovittelija. Herranen uskoo-

kin, että vapaaehtoistyöntekijät pystyvät hoitamaan tällaista palvelua parhaiten. Toiminta halutaan nimenomaan eriyttää viranomastoiminnasta. – Ideana on maanläheisyys sekä vertaistuki- ja apu. Herranen muistuttaakin siitä, että ennen vanhaan oli kylän vanhimpia, jotka auttoivat ristiriitatilanteissa. He toimivat välimiehinä, ja idea sovitteluun tulee juuri siitä.

Herranen kehuu joukkoaan mahtavaksi porukaksi, jonka kanssa on hyvä tehdä yhteistyötä. – He kokevat tämän olevan mielekästä ja järkevää tekemistä. Useat heistä ovat jääneet jo pois työelämästä, joten aikaa löytyy. Kaikki kokevat, että heillä on jotakin annettavaa ja haluavat tehdä jotain merkityksellistä, Herranen kertoo. Vapaaehtoistyö on hyvä vaihtoehto kenelle tahansa, joka haluaa antaa omaa panostaan ja aikaansa jonkun toisen ihmisen hyväksi. Se palauttaa aina tekijänsä moninkertaisesti.

## Laiha sopu on parempi kuin lihava riita

– Sovittelija ohjaa osapuolet sovinnolliselle, rauhalliselle ja rakentavalle tiel-



le, kertoo Harry Marttila. Hän on toiminut vapaaehtoisena sovittelijana vuoden ajan. Hänen mielestään tärkeintä on se, että syntyy keskusteluyhteys tekijän ja uhrin välillä. Se ei ole aina helppoa. Suurin osa tapauksista kuitenkin saadaan soviteltua ja kohtuullisesta korvauksesta päätettyä, toteaa Harry. Hänen kiinnostuksensa sovitteluun virisi omasta elämästä. Hän lainasi autoaan kaverrilleen, ja tälle sattui onnettomuus. Korvauksista ei päästy sovintoon, joten juttu meni käräjäoikeuteen. Jälkeenpäin ajatellen sekin tapaus olisi voitu sovittaa, toteaa Harry. – Hienoa on, että voin nyt edesauttaa niin monen asian hoitamista ilman suuria oikeusprosesseja.

Vaikeimpia tapauksia Harrylle ovat



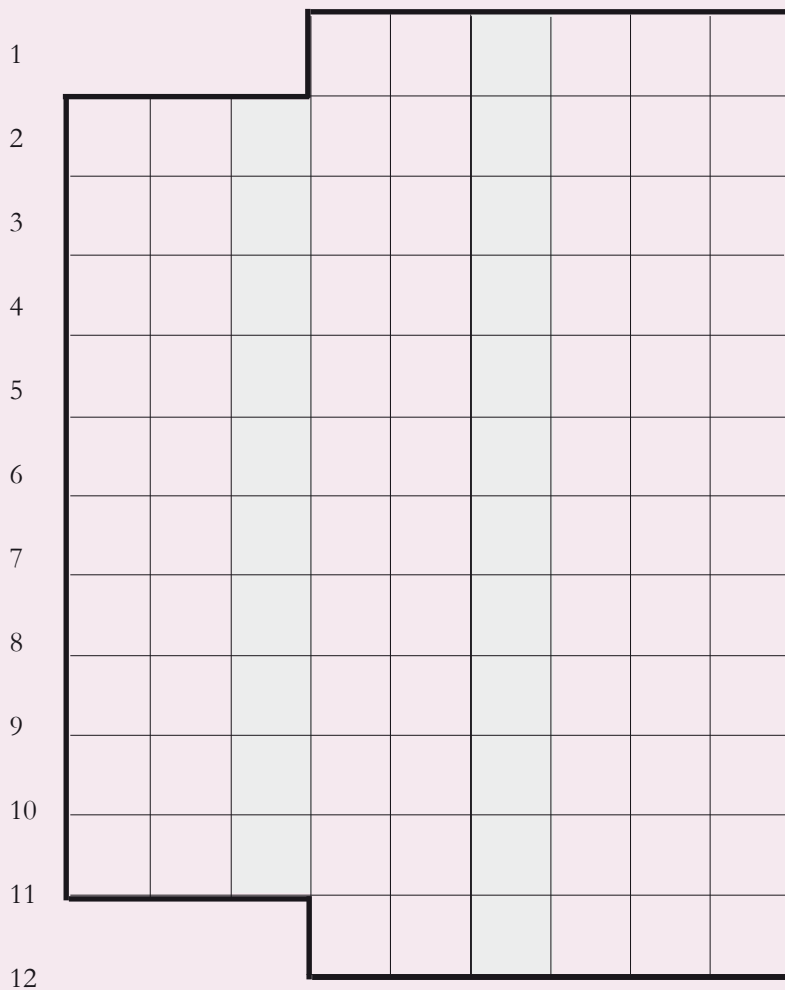
Harry Marttila

olleet nuorten tekemät rikokset ja ilkeivallanteot. – Nuorten ihon alle on vaikea mennä, hän toteaa hiljaa. Nuoret eivät pysty usein itsekään selittämään tekojaan. Se nyt vaan tuli tehtyä, on lausahduksena hänelle tuttu. – On tärkeää ymmärtää tekijää ja auttaa tätä elämän taipaleella, ettei hän ajautuisi enää samanlaiseen tilanteeseen. Sovittelulla ehkäistään usein myös rikoskierrettä. – Se on aina kiva hetki, kun kättä lyödään päälle, kertoo Harry hymyillen.

Sovittelun henki on virinnyt myös hänen omaan elämäänsä. – Tulee muistutetuksi siitä, että itsekkin on vain inhimillinen, erehtyväinen, lankeava ihminen. Asioita tulee pohdituksi myös usealta näkökannoilta. Sovittelijan työ on ollut peili omaan itseen, Harry pohtii. – Ymmärtää todellakin sen, että asioista voi aina keskustella. Laiha sopu on aina parempi kuin lihava riita.

# SANAKKO

Laatinut Ulla Myllärniemi



Avainhenkilöiden löytämiseksi täytä vaakasuorat rivit oheisten ohjeiden mukaan.

1. Vie kalatkin vedestä
2. Avataan Vappuna
3. Taitavia ammattilaisia
4. Seuraa tilannetta
5. Hauki ja hai
6. Voi tautikin esiintyä
7. Digiboksi
8. Lappajärvi on Suomen suurin
9. Tätä tekevät matkailut
10. Närästys
11. Hiet
12. Runoilijan veneet

Oikeat sanat  
Katus  
Simapullo  
Vaatturi  
Kaislija  
Petojalat  
Pilevänä  
Iisälaitte  
Kraatteri  
Avartavat  
Korvennus  
Ertiteitä  
Venhot



Usko  
tai  
älä,



Leena Koivumäen kassi muuntuu hetkessä nyplästyynyksi ja päinvastoin.

nypläys on kivaa!



Jostain syystä pitsinnypläykseen liitetään usein negatiivisia mielikuvia. Jo sana nypläys on arkikielessä jotenkin negatiivinen. – Älä nyplää, kielletään lasta, joka levottomana sormeilee jotakin käteensä osunutta. – Siellä se vaan nyplää jotain, saatetaan sanoa henkilöstä, joka ei tunnu saavan mitään aikaiseksi.

Omat tähänastiset kokemukseni aiheesta eivät myöskään ole kovin kannustavia. Esimerkiksi historian opettajani kertoi aikanaan Ruotsin kuninkaasta, jonka harrastuksiin kuului pitsinnyplääminen. – Hän oli muutenkin hie-man outo, opettaja lisäsi.

Toinen muisto liittyy elokuvaan, jossa onnettomasti rakastunut nuori nainen päätyi parantolaan pitsiä nypläämään. Eipä siis ihme, että paitsi utelias, olin myös hiukan hämilläni noudattaessani **Lamminsivun Mirjamin** kutsua tulla tutustumaan Sampolan pitsinnypläyskurssiin.





Maria Gummerus-Aho (vas.) ja Raija Salmijärvi (oik.) tutustuvat Aino Ilosen uuteen työhön.

## Ei pelkästään pitsiliinoja

Mirjam on harrastanut nypläämistä vuodesta 1982, ja vuonna 1985 hän ryhtyi opettamaan sitä. – En tee vapaa-ajallani enää valmiita malleja, vaan haluan kehittää jotain omaa, hän paljastaa.

– Nypläämällä voi valmistaa monenlaisia tuotteita, kertoo Mirjam. Aiemmin kuninkaalliset ja aateliset käyttivät pitsiä lähinnä asusteisiin, kauluksiin, hihansuihin ja saappaanvarsisiin. Sittemmin ryhdyttiin nypläämään pöytäliinoja ja liinavaatteiden koristeita. Tällä hetkellä suosiossa ovat erilaiset asusteet, kuten huivit, korut, hatut ja liivit.

Erilaiset sisutuselementit, taulut ja kaikenlaiset kauniiseen kattaukseen liittyvät aiheet, kuten kynttilämansetit, lautasliinarenkaat ja serviettien ja tablettien koristelut, kiinnostavat myös harrastajia. Eri tekniikoita voi myös yhdistää, esimerkiksi nyplättyihin tauluihin voi liittää huovutetun taustan. Materiaalit saattavat vaihdella nykyään, tavallisen ohuen pellavalangan sijaan käytetään myös paperi- tai pellavanarua.

– Alkeiskurssilla harjoitellaan nypläämään nauhoja. Tällöin tarvitaan nypylöitä kahdeksan paria eli kuusitoista kappaletta, kertoo Mirjam. Taitojen

karttuessa niiden määrä kasvaa.

– Suurin määrä nypylöitä tarvittiin **Leena Koivumäen** Volkkari-tauluun, kaikkiaan yli kaksisataa kappaletta, Mirjam muistelee.

Kun maallikkona kysyin, mitä eroa on virkatulla pitsillä ja nyplätyllä pitsillä, kurssilaiset lähes haukoivat henkeä.

– Nehän ovat kuin yö ja päivä! Työ tehdään eri välineillä ja jälkikin on aivan erilainen. – Itse asiassa nyplääminen muistuttaa enemmän kudontaa; jokaisen loimilangan päässä on nypylä, kertoo Mirjam. Lisäksi virkatun työn voi purkaa vetämällä langasta, nyplätylle pitsille ei näin voi tehdä, vaan se täytyy purkaa nypläämällä.

## Kenen tahansa harrastus

– Hyvät perustarvikkeet eli tyynyn, nypylät ja nuppineulat saavat jo parilla sadalla eurolla, kertoo Mirjam. Langat siihen päälle eivät enää paljoa maksa. Lisäksi tulevat kurssimaksut, ainakin alkeiskurssi on tarpeellinen.

Nypylä voi toki kotonakin. Leena Koivumäki on esimerkiksi valmistanut toisella kurssilla nyplästyynyn, joka taittuu kätevästi kassiksi ja on helppo kuljettaa missä tahansa. Nyplääminen on

kuitenkin harrastajien mielestä parasta porukassa, kun saa samanhenkisten ihmisten kanssa suunnitella ja keskustella töistä.

– Nypläys sopii kaikenlaisille luonteille, kurssilaiset vastaavat lähes yhdestä suusta uteluuni tyypillisestä nyplääjästä. – Usein kuulee sanottavan, että tarvitaan pitkää pinnaa ja tarkkuutta ja keskittymiskykyä. Se on vain yksi näkemys, sillä nyplätessä levotonkin luonne rauhoittuu, tuumaa Mirjam. – Lisäksi kärsivällisyys kasvaa, työtä ei tule niin vain paiskattua seinään, koska nypylöiden uudelleen järjestämisessä on mitattava työ, kertoo **Anita Ilonen**. Tällais-takin on kuulopuheiden mukaan joskus jollekulle tapahtunut.

Mikä harrastuksessa sitten on kaiken hauskinta? – Tämä porukka täällä, huudahtaa Anita. – Kun kerran kurssilla ollaan, niin sitten kai pitää sanoa, että uuden oppiminen, lisää joku. Kolmatta ilahduttaa valmis työ, se että näkee saaneensa jotain konkreettista aikaan, ja neljäs on viehättynyt nypläykseen liittyvästä ongelman ratkaisusta.

Teksti ja kuvat *Terhi Timari*

# Maarit Saarinen



## ONNELLINEN ILMAN SYYTÄ

*Maarit Saarinen on yksi energisimmistä Sampolan portaiden kuluttajista. Astanga- ja hathajoogien ohjaajana sekä itämaisen tanssiryhmän vetäjänä hän vie läpi keskimäärin kolme ryhmää päivässä. Jo lähes 10 vuotta ohjaajana toiminut Maarit oletti aikoinaan joogansa olevan vain väliaikaista pikeuhommaa, mutta jooga päätti toisin ja vei naisen rentoutuksen tielle kokopäiväisesti.*

**S**aarijärvellä joogaopinnoilla käyvä Maarit valmistunee keväällä hathajooga-ohjaajaksi. Alun perin hän on valmistunut hienomekaaniksi. – Ja kyllähän tämä joogarentoutuskin eräänlaista hienomekaanista säätöä on, hän toteaa.

Paljasjalkainen manselainen opiskeli myös elokuva- ja teatteri-ilmaisua Voionmaan opistolla ja haaveili viihdetäiteilijän urasta. Sydämen vei kuitenkin jo pikkutyttönä itämainen tanssi, jonka parissa hän ohjaamisen aloittikin. – Kun kerran äidille tuli jo pikkutyttönä luvattua, että isona minusta tulee “napatanssija”, naurahtaa Maarit.

Myös harrastukset liittyvät luovuuteen. Maarit opiskelee kitaransoittoa ja laulaa, etenkin balladit ovat lähellä sydäntä. Hän kirjoittaa myös aforismeja.

### Nopea mieli, hidas keho

Tietoisuus viihdealan raadollisuudesta, raskaudesta ja repivyydestä sai Maaritin valitsemaan sittenkin pehmeän joogan maailman. Intiasta lähtöisin olevan joogan voisi lyhyesti määritellä vaikkapa omaan sisäiseen itseensä rauhoittumiseksi, jossa tavoitteena on keskittymiskyvyn ja läsnäolon kehittäminen. Jooga on kehon ja mielen yhdistymistä. Siinä haetaan tasapainoa itsensä ja ympäröivän maailman välille. Joogassa tasapainotetaan nopeaa mieltä ja hidasta kehoa. – Ihmismieli kun aina liikkuu niin nopeasti, ettei keho pysy perässä, Maarit miettii.

Länsimainen ihminen on valitettavasti vieraantunut omasta itsestään niin henkisesti kuin fyysisestikin. Tämä vieraantuminen on vienyt ihmisen tilanteeseen, jossa hän ei aina edes tiedä

omien raajojensa asentoa päivittäin. Jooga on siis itsensä tiedostamista ja myös oman hengityksen kuuntelemista, jolloin muun muassa pyritään hallitsemaan mielen ja silmien harhailua.

Nykyihminen ei edes hengitä oikein. Vain pieni osa hengityskapasiteettistamme tulee käytetyksi päivittäin, koska hengitämme vain pinnallisesti. Tällainen pintahengitys on vajavaista, epäterveellistä ja nopeampaa kuin syvä, terveellinen, ryhdikäs hengitys. Kaikki tämä vaikuttaa mieleen, sieluun ja sydämeen. Kuona-aineita kertyy keuhkoihimme liian paljon turhan pintahengityksen kautta. Hengitystavastamme riippuen keuhkojen kuona-aineiden vaihtuvuus voi olla jopa 70 %. Mitä syvemmin hengitämme, sitä paremmin kuona-aineet vaihtuvat.

Joogatunneilla liian syvistä hengityksistä ovat parit rintarikat repsahtaneet ja trikoita revennyt. Kerran Maarit jopa nukahti omaan joogarentoutukseensa. – Ryhmäläisetkin jo ihmettelivät, miten tämä tunti tästä nyt jatkuu, kun vetäjä kuorsaa, nauraa Maarit.

## Astangajoogan ja hathajoogan eroja

Astanga- ja hathajoogan erot ovat pieniä mutta merkityksellisiä. Hathassa liikkeet ovat kevyempiä, niitä tehdään paljon selin makuulla ja rentoutushetkiä on useammin. Hengitys on mahdollisimman luonnollista. Astangajoogassa puolestaan liikkeitä tehdään tiettyssä järjestyksessä, asennot eli *asana*t ovat voimakkaampia ja isompia. Astangassa kaiken tuki lähtee lantiosta. Niin sanottujen *bandha*-liikkeiden avulla lantioseudun lihaksia supistetaan ja pyritään hallitsemaan muun muassa alavatsan lihasten toimintaa. Astangajoogalla pyritään jarruttamaan sisään- ja uloshengitystä tulihengityksen avulla eli äänihuulilla

jarruttaen. Tällä *ujjayi*-hengityksellä lämmitetään kehoa, ja sitä kautta rentoutetaan sekä mieltä että fysiikkaa. Harjoituksen tarkoituksena on tuoda ”järjestystä kehon kaaokseen”.

Jos jossain kohtaa kehoa tuntuu pistävää kipua, se on mahdollisesti merkki siitä, että asentoa ei tehdä oikein. Tällöin on hyvä kertoa asiasta ohjaajalle.

Asanat herättävät kehon tiukat alueet eloon – niin solutason, sisäelimet kuin lihaksetkin.

Kehon ja mielen terveys vaatii kärsivällisyyttä ja säännöllistä harjoittelua, joten motivaation pitää olla kohdallaan. Harjoituksen aikana ja sen jälkeen saatetaan esiintyä psyykkisiä sekä fyysisiä puhdistusreaktioita. Se on vain hyväksi, sillä keho alkaa näin poistaa kuona-aineita.

Tärkeää on muistaa, että harjoituksia ei tehdä kuukautisten kolmena ensimmäisenä päivänä. Astangajooga ei myöskään sovi raskaana oleville eikä korkeasta verenpaineesta kärsiville. Etenkin ylösalaiset asennot ovat kiel-

lettyjä. Sen sijaan hatha ja äitiysjooga sopivat hyvin raskaana oleville.

Täydellä vatsalla jooga ei suju, eikä harjoituksen aikana syödä eikä juoda.

## Äijäjoogan suosio kasvussa

Yllättäen miehetkin ovat löytämässä joogan. Tosin toistaiseksi heitä näkyy ryhmässä vasta noin 10 %. – Mutta niin sanotut äijäjoogat ovat kasvamaan päin ja hyvä niin. On kiva nähdä ryhmässä innostuneita miehiä, toteaa Maarit. Ohjaajakoulutuksessa on jo nyt 25 % miehiä.

Kauniin sateenkaaren päässä odottaa joogan jälkeen tietenkin tasapainoinen, rento, hyvä, hauska ja luova olo-tila. – Onnellinen ilman syytä, hymyilee Maarit.

Teksti *Harry Marttila*

Kuvat *Sari Rivinen*

Lähde: *Petri Räisänen Astanga-jooga*

Maarit aloittaa ryhmän rentoutuksen aivan jalkapohjista lähtien intialaista mantraa lausuen. Mantra kuulostaa siltä, kuin olisi jonkin uskontokunnan herätyskokouksessa.







Muottia puretaan betonityön päältä

## Nyrkit savessa – kourat kipsissä

**K**uvanveiston tunti on alussa. Ryhmäläiset saapuvat paikalle, ja puheensorina täyttää luokan.

– Missäs minun pussini on, mihinkäs sen viimeksi laitoin. Siinä oli valkoinen kaupan muovikassi päällä, vai oliko sittenkin keltainen, miettii eräs osallistuja.

Töitä etsitään hyllyiltä, kääritään esille muovien alta ja kokeillaan savi-muovailun kosteutta, tutkitaan muotoa tarkkaan, huomataan viat ja virheet. – Aivan vinksallaan tuo jalka. Sille pitää heti tehdä jotakin, miettii joku.

Ryhmään on tullut pari uutta jäsentä. Heille selitetään työn kulku ja kuvanveiston perustyömenetelmät: – Ensin savimuovailu joko mallista tai omasta aiheesta, siitä kipsinen muotti, jolla tehdään kipsinen tai betoninen valos.

Uusille osallistujille etsitään muovailualustat. Sitten savet otetaan esille savihuoneen altaasta. Työskentely voi alkaa. Ohjaus tapahtuu yksilöohjauksena vaihe vaiheelta, niin että alkajakin pääsee helposti jyvälle asioista. Myös toisten työskentelyä katsellessa oppii ja saa rohkeutta kokeilla.

Mallityttö tulee paikalle ja asettuu korokkeelle samaan asentoon kuin viime kerralla. Hän istuu liikkumatta. Kurssilaiset alkavat muovailuun töitään keskittyneesti.

Korkeissa muovailualustoissa on

pyörät alla, koska mallia pitää päästä kiertämään ja katsomaan joka puolelta, sillä onhan kyseessä kolmiulotteinen työ. Yksi katsomissuunta ei riitä.

Pieni kello pärähtää ja malli nousee tauolle, venyttelee jäseniänsä ja lähtee kiertelemään luokassa. Keskustelu sorisee taas. Tunnelma on leppoisa. Ihmiset tutustuvat toisiinsa helposti. Varmaankin liikkuminen työskentelyn aikana auttaa siinä, sillä vieruskaveri vaihtuu koko ajan.

Kokoontumiskerran pituus on neljä oppituntia eli aika pitkä työrupeama. Kahvitauko oppilaskunnan Akvaariossa piristää välillä.

Malli asettuu taas paikalleen ja kivet-

tyy liikkumattomaksi. Muovailu jatkuu.

Huoneen perällä jollakin on menossa oma projekti: hän on päättänyt tehdä jättietanan puutarhansa vesialtaan viereen. Muovailutyö on jo pitkällä. Lopullinen teos päätetään valaa betonista, jotta se kestäisi sateetkin. Rautakaupasta on tilattu yhteistilauksena valuihin tarvittavat kipsit.

Nopeimmat aloittavat muotin teon. Kipsi roiskuu. – Ohhoh, hyvä että tuli otettua suojaessu päälle, voihi tekijä. – No, kyllä se pesussa lähtee vaatteista, älä sure, lohduttaa toinen.

Muotteja kipsataan vauhdilla. Joku jo on ehtinyt saada omansa valmiiksi ja kaivelee savia siitä pois. Sitten onkin muotin pesun vuoro. – Varo, ettei kipsiä joudu viemäriin, muistuttaa vieruskaveri.

Kun tunti päättyy, niin eräs ryhmäläisistä toteaa: – Olipa homma. Ei ainaakaan kotiasiat olleet yhtään mielessä. Paremminkin jaksaa taas puurtaa arkea, kun voi hetken tehdä käsillään jotakin ihan omaa.

Toinen jatkaa: – Kotona ei tulisi tämmöiseen ryhdyttyä. Sotkuistakin tämä vähän on, ja täällä opistolla on niin hyvät tilat. Yhdessä tekeminen ja ryhmähenki ovat myös tärkeitä.

Kolmas siihen: – Joskus tänne raahtautuu väsyneenä suoraan töistä ja tuntuu, ettei jaksaa mitään. Tekemisen meiniä ja leppoisa ilmapiiri imaisevat kuitenkin mukaansa ja väsymys katoaa. Voimia löytyy kummasti. Hei taas ensi viikkoon!

Teksti ja kuvat *Anna-Majja Urm,*  
kuvataiteilija, ryhmän ohjaaja



# TOIVOA VOIT

## VAIKKA

## SOITONOPETUSTA



**U**uden harrastuksen aloittaminen tuo iloa elämään. Opiskelukin voi olla rentouttava harrastus, sillä sen ei suinkaan aina tarvitse olla vain tavoitteellista puurtamista. Työväenopistot tarjoavat opiskelumahdollisuuksia laidasta laitaan; niissä voi opiskella esimerkiksi erilaisten instrumenttien soittoa. Opiskelijat voivat myös esittää toivomuksiaan järjestettävistä kursseista.

### **Työväenopistosta sysäys klarinetinsoittoon**

Työkavereiden soittoharrastus innosti aikoinaan alun perin Helsingistä kotoisin olevaa Katja Nissistä harkitsemaan soittamisen aloittamista. Katjaa kiinnosti jokin yksiaäninen soitin, ja työkaverit ehdottivat klarinetiä. Lopullinen päätös uuden harrastuksen aloittamisesta syntyi, kun paikallisessa työväenopistossa alkoi klarinetinsoiton opetus.

Opiskelu nimenomaan työväenopistossa on ollut Katjalle mieluista muun muassa siksi, että hän harjoittelee ja soittelee mielellään omaksi ilokseen ilman hinkua päästä esiintymään. Häntä kiehtoo klarinetin soittamisessa tietylainen kokonaisvaltaisuus. Harrastus on rentouttavaa, jopa meditatiivista. Ajatukset eivät harhaile, koska soittaessa huomio ei kiinnity muualle.

Soittamista pitäisi harrastaa säännöllisesti, jotta jo opitut taidot eivät unohdaisi eikä tuntuma soittimeen katoaisi. Otteista voi unohtaa osan, ellei harjoittele riittävän usein. Pidempään harjoitellut otteet palautuvat mieleen, mutta vähemmän harjoiteltuja voi joutua miettimään ja otetaulukot kaivamaan esiin muistin virkistämiseksi. Fyysinen harjoittelu on myös tärkeää, jotta jaksaa soittaa. Katjalla on ollut työväenopistossa innostava opettaja, jolta hän on saanut tarvitsemaansa palautetta. Paremmin harjoittelu sujuukin opettajan ohjauksessa kuin yksin soittaessa.

### **Opetustarjontaan voi vaikuttaa**

Katjan soitto-opinnot ovat toistaiseksi keskeytyneet Tampereelle muuton vuoksi, koska täällä työväenopistossa ei klarinetinsoittoa voi opiskella. Katjalla, kuten kaikilla muillakin, on kuitenkin mahdollisuus vaikuttaa saadakseen haluamansa kurssi opiston tarjontaan. Jos sinulla on mielessäsi itseäsi kiinnostava opintojen aihe, voit jättää toiveesi sähköpostitse osoitteeseen

[tyovaenopisto@tampere.fi](mailto:tyovaenopisto@tampere.fi)

tai suoraan joko opiston rehtorille Matti Saarelle, koulutusvastaaville tai aineenopettajille ([etunimi.sukunimi@tampere.fi](mailto:etunimi.sukunimi@tampere.fi)).

Ehkäpä jo ensi lukukaudella voit Tampereen työväenopistossa opiskella haluamaasi ainetta ja Katja jatkaa klarinetinsoittoa monen muun innostuneen harrastajan kanssa.

Teksti *Terhi Nieminen*





# Uskallus elää rohkeasti palkitaan



*Me tämän päivän suomalaiset olemme kulkeneet pitkän matkan esi-isiemme ankarista oloista 2000-luvun yltäkylläisyyteen. Ympäröivä maailma tarjoaa meille yllin kyllin kaikkea, nopeasti ja tehokkaasti. Ja meidän kulutamme. Ahmimme ruokaa, viihdettä, luonnonvaroja, ihmissuhteita. Miksi emme kuitenkaan tule kylläisiksi ja ole tyytyväisiä? Olisikohan niin, että olemme kaikessa kiireessä unohtaneet itsestämme sen puolen, jota myös henkisyudeksi kutsutaan, sen hiljaisen tiedon, jota jokainen meistä kantaa sisällään.*

Pyysin taidekäsityöläinen ja vaihtoehto-  
hoitaja **Mirva Soiniota** kertomaan, mitä  
henkisyys hänen mielestään on.

– Mielestäni henkisyyttä ei voi eritellä, vaan se on luonnollinen osa kokonaisuutta, josta koostuu elävä ihminen. Tavallaan se on yhteydenottoa ja yhteyden pitämistä omaan todelliseen itseensä. Olemme hyvin moniulotteisia olentoja me ihmiset. Ehkä henkisyys on myös olemista yhteydessä elämän voimaan, pohtii Soinio.

– Henkisyys on ollut ja on aina läsnä kaikkialla. Koko ihmiskunta on lisännyt tietoisuuttaan, kehittynyt ja kehittyy edelleen joka hetki. Tietynlainen henkisyys on myös tässä ajassa suotavaa ja hyväksyttyä. Siksi meillä jokaisella on näkyvästi ikään kuin oikeus ja oikeutus olla juuri niin henkisiä kuin itsestä tuntuu.



## Tutkimusmatka itseen on suuri seikkailu

Soinio on huomannut, että moni ihminen ikään kuin sisältä tulevan voiman ajamana hakee elämäänsä jotain, vaikka ei tiedä mitä.

– Ihmisenä elämisen juju taitaa olla osaksi siinä, että etsijän ei kuulu etukäteen tietää enempää kuin on tarpeen. Tietoisuus laajenee hiljalleen, sitä mukaa kuin kukin on valmis kasvamaan, ymmärtämään ja oppimaan. Usein itsensä etsiminen konkretisoituu siihen, että on tarve löytää syvästi tyydyttävää tekemistä. Tässä ajassa yhä useampi löytää ns. elämäntehtävänsä, ja usein se liittyy tavalla tai toisella auttamiseen, siihen että voi tuoda ja lisätä hyvää ympärilleen. Tämä on mahdollista monessa työssä eikä vain perinteisissä hoiva- tai auttamisammateissa, kertoo Soinio.

Usein ihmiset salaavat toisiltaan henkiset kokemuksensa hulluksi leimaamisen pelosta. Onko ihmisillä nykyään uskallusta lähteä kehittämään itseään henkisesti?

– Kyllä on. Nostan hattua sille, miten rohkeasti moni meistä lähtee omassa elämässään kohtaamaan isoja ja pienempiä tilanteita ja näin muuttaa niitä paremmiksi. Näen myös haasteena sen hulluksi leimaamisen pelon voittamisen. Ihminen, jolla on tarve leimata toinen huuhaahulluksi, kantaa usein itse sisälleen pelkoa tuntematonta kohtaan. Tämä on hyvin inhimillistä eikä kenenkään tarvitse sulattaa tai ottaa vastaan yhtään enempää kuin mihin itse on sillä hetkellä valmis.

## Hyvinvointi mahdollistanut itsetutkiskelun

Nykyään tuntuu siltä, että ihmiset hakevat elämäänsä potkua ja jännittävyyttä esimerkiksi extreme-lajeista. Onko mielestäsi itsensä fyysinen räjähtäminen äärirajoille myös itsensä etsimistä ja johtaako se mihinkään?

– Hyvin erilaisista asioista voi saada oivalluksia ja syviä kokemuksia. Ehkä vain tämän päivän ihmiselle on turvallisesti mahdollisempaa hurjat kokemukset kuin koskaan aikaisemmin ihmiskunnan historiassa. Lisäksi voi olla niin, että ennen aikaan omien voimavarojen koettelu ja aivan fyysisen sieto-

kyvyn rajoilla käymisen kokemukset tulivat luonnostaan rankan maataloustyön tai muun työn kautta. Kun on ollut kahdeksan tuntia kovassa ruumiillisessa ulkotyössä, harvan tekee enää mieli kallionkielekkeelle roikkumaan tai yöpymään. Siistiä kaupunkilaiselämää tai sisätyötä tekeväälle tämä rasitukseen ja luontoon yhteydessä oleminen jää puuttumaan usein kokonaan. Ehkäpä ihminen tarvitsee tiettyä ”rääkkiä”, joka on tavallaan puhdas tunne ja kokemus. Kun koen ja olen, olen tavallaan myös yhteydessä itseeni. Hakisiko moni tätä tunnetta?



Mirva Soinion silkkikankaalle loihtimissa töissä seikkailevat niin enkelit kuin hirmuliskotkin. – Ehkäpä ihminen on luovassa tilassa parhaiten yhteydessä henkisyyteen, pohtii Soinio.

Soiniosta on vaikea antaa neuvoja itseään etsivälle ihmiselle, sillä hän kokee itsekkin olevansa vain tavallinen pulliainen keskellä omaa kasvamistaan ihmisenä.

– Minusta henkiselle tielle ei tarvitse erikseen lähteä. Olet sillä jo nyt. Jokainen meistä on. Sen kun avaat silmät ja aistit. Katsot rehellisesti itseäsi ja kaikkea, mitä tässä maailmassa havainnoit. Oma elämä helpottavia asioita voi harjoitella omaan tahtiin, vaikkapa kiitollisuutta ja hyväksymistä. Voi herätä huomaamaan, mikä kaikki on hyvin, ja tuntea kiitollisuutta siitä tai hyväksyä meidän monen elämään kuuluvat rankat kokemukset opinpaikkoina. Ilman kokemuksiammehan emme olisi koskaan kasvaneet sellaiseen mittaan, jossa olemme tänään tai jota kohti olemme matkalla. Kaikki vertailu on turhaa, sillä meillä jokaisella on oma ainutlaatuinen räätälöity polku eikä ole parempia tai huonompia. Ole lempeä itseäsi kohtaan, kasvu tapahtuu pikkuhiljaa. Niin ikään ihmiselämän oppeihin kuuluu se, että vaikka on tapahtunut ja koko ajan tapahtuu paljon hyvää etenemistä, sitä ei välttämättä huomaa kuin jälkeinpäin. Luottamusta ja kärsivällisyyttä tarvitaan ja koetellaan. Henkisyys on sisällä meissä kaikissa, eikä edellytä suuria asioita tai tekoja. Jokainen voi kokeilla miten, tekemällä jotain ihan pientäkin toisin kuin ennen, tapahtuu hyviä muutoksia, suoranaisia ihmeitä.

Teksti ja kuva Mervi Linna

Elämän voima  
anna sen kuplia ja pulputa  
lupa ja oikeus sinulla on olla elämässäsi verraton  
ihmeellisin suihkulähde  
sisimpäsi sinun  
taikayön tanssi kantaa aamuun  
aamu taas iltaan miljoonaan  
lähde nyt pienintäkin iloasi seuraamaan  
olet vapaa

Mirva Soinio

# PUNANENIÄ JA KAUPUNKI-KLOVNEJA

Kuvat, tekstit ja taitto Johanna Tolvanen

## Esitys voi olla

- taituruutta & taikuruutta
- musisointia & muuta mukavaa

## Klovneria on...

viihdyttämistä,  
hyvää mieltä, hauskuutta



## Esitys

Klovni on aina yhteistyössä yleisönsä kanssa. Yksikään esitys ei koskaan ole samanlainen. Ihimillisuus ja vuorovaikutus ovat osa kunnan klovnia.

**Punanenän** tapaa lähes kaikkialla – jopa sirkuksissa. Klovni ei karta sairaloita, eikä kaupunkia, eikä pellehyppyjäkään. Hän jopa tuo iloa työyhteisöön.

## Elokuvia

La Strada, 8 1/2, Clown house, Parrasvalo, Keikka putkessa, Sininen enkeli, Patch Adams, The Circus, Rakkauden leikkikenttä jne. jne.

## Tapahtumia mm.

Circo-Nykysirkusfestivaali 2008,  
Circus Rusca-Festival 2008,  
Nuori Kulttuuri 2008, Vauvasirkuspajat, Tampereen Teatterikesä, Luova Tampere -ohjelma, Monikulttuuriset taidetapahtumat

## Tutustu mm.

Tuliryhmä Flamma  
Mundus Absurdus  
Circus Rusca  
Sorin Sirkus  
Suomen Teatteriopisto  
Tartuntavaara

## Klovneja mm.

SE, Krusty, Ronald McDonald, Charles Chaplin, Marxin veljekset, Fakiiri Kronblom, Pelle Hermanni, Riesapelle, Eetu-pelle, Carlos Filipe Braga Ferraz

## Suomen ensimmäinen Nenäpäivä oli 16.10.2007

Red Nose Day” on BBC:n ja Comic Relief (koominen apu) -avustusjärjestön luoma. Kampanjatunnukseksi on punainen nenä. Britanniassa Red Nose Dayta on vietetty jo vuodesta 1988.

Brittien Nenäpäivä järjestetään keväisin, joka toinen vuosi. Vuonna 2007 keräys ylitti yli 67 miljoonaa puntaa. Kaikkiaan Comic Relief on kerännyt 481 miljoonaa euroa.

Suomessa Nenäpäivän avasi presidentti Tarja Halonen Ylen Aamu-Tv:ssä.

**Tampereella Sorinaukion Nenäpäivä-tapahtumassa toimi maailman ainoana nenästä ennustajana Mona Ray alias Mona Ratalahti.**



# UNELMATYÖ josta tuli totta....

**Kaupunkiklovnit  
syntymäpäivä 22.5.2007**

*“ne tulee Ladalla - tuomaan toisenlaista  
näkökulmaa työyhteisöön”*

**Klovnit saapuvat**



**Syksyn tavoitteet saavutettu!**

Kaupunkiklovnit ovat ilon ja työhyvinvoinnin  
asialla! Kaupunkiklovnien työ on Luova  
Tampere -ohjelman tukemaa.

Kaupunkiklovnit vierailevat työyhteisöissä,  
tapahtumissa, päivä- ja vanhainkodeissa.  
Katuteatteria unohtamatta. Vuonna 2007  
mukana oli neljä klovnia.



**Klovni taitaa taiteilun**



Kuvassa Riitta Harilo  
ja Mona Ratalahti

30.9.2007 Tampereen  
päivänä Koukkunie-  
men vanhainkodilla  
syyspäivää pirstämäs-  
sä.

## Kaupunkiklovnina parasta on se, että...

*“työssä on aina kivaa!” hihkaisee Mona Ratalahti.  
Mittarina on se, että jos meitä juttu naurattaa, se kan-  
nattaa ottaa mukaan keikalle.*

**“Ei tätä unelmatyötä ihan heti arvellut vielä  
tekevänsä”.**

HEI YSTÄVÄ!

## MUISTA

**antaa aikaa itsellesi, ilolle,  
naurulle ja  
hymylle - se ei  
mene  
koskaan  
hukkaan!**

Tassuterapeutti kuuntelee...





## Kansalais- ja työväenopistojen liiton KTOL:n

vuosikokous valitsi kesäkuussa 2007 yhdistyksen puheenjohtaja Sirkka-Liisa Jukaraisen hallituksen jäseneksi seuraavaksi kaksivuotiskaudeksi ja hänen henkilökohtaiseksi varajäsenekseen opistomme tekstiilityön opettajan Sirpa Kujanpään.

## Tampereen työväenopiston opiskelijat ry:n

vuosikokous valitsi 30.11.2007 yksimielisesti puheenjohtajaksi Sirkka-Liisa Jukaraisen ja hallitukseen 10 jäsentä. Valituiksi tulivat: Tarja Hänninen, Tenho Hänninen, Teuvo Luukkonen, Kosti Mantonen, Harry Marttila, Osmo Muro, Suvi Palonen, Jari Partanen, Erkki Pitkänen ja Matti Tila. Hallitus ja alatoimikunnat pitävät järjestäytymiskoukunsensa joulukuun aikana.

Puheenjohtajan yhteystiedot ovat

- email: sirkka-liisa.jukarainen@tto-opiskelijat.fi
- puh. 0400 994 767

## Opiskelijayhdistys ja kahvio Akvaario kiittää

hyvästä yhteistyöstä työväenopiston, Sampolan keittiön ja koulun henkilökuntaa sekä Sampolan kirjastoa.

## Kahvio Akvaario palvelee opiskelijoita

7.1–20.4.2008

ma-to 13.30–20

pe 15–19

la 9.30–16

Muina aikoina tilauksesta puh. (03) 5654 2216

Tervetuloa!



Kuva Markku Lehtinen

## Vaasan työväenopiston opiskelijayhdistys

oli tutustumassa kesäpaikkaamme Kesäpirttiin kesäkuussa 2007 emeritus rehtori Kaarle Koskimiehen johdolla. Vaihdoimme mielipiteitä opiskelijayhdistyksen ja Kansalais- ja työväenopistojen liiton KTOL:n toiminnasta. Vasemmalta Sisko-Margit Syväoja, Kauko Aspimaa, Raili Aspimaa, Sirkka-Liisa Jukarainen, Matti Tila, Kaarlo Koskimies, Eero Hosiasluoma, Ritva Vainionpää ja Tapio Osala.

## Yli 100 vuotta kansansivistystä

Autonomian aikana Suomeen perustettiin opistoja seuraavasti: ensimmäisenä toimintansa aloitti Tampereen työväenopisto vuonna 1889. Sitten seurasivat Vaasan työväenopisto ja Oulun työväenopisto 1907, jotka siis vuonna 2007 juhlivat 100-vuotista olemassaoloaan. Muiden työväenopistojen aloitamisvuodet ovat Turku ja Viipuri 1908, Pietarsaari 1909, Kotka 1911, Helsinki 1914 ja Pori 1917. Kuopion kansalaisopisto perustettiin vuonna 1916. Raumalla kurssitoiminta aloitettiin 1916, ja 1923 se muuttui kansalaisopistoksi. Kaikki Viipuria lukuun ottamatta ovat toiminnassa tänäkin päivänä.

Kosti Huuhka: *Kansalais- ja työväenopistotoiminnan historia 1899-1979*



Kuva Sampolan valokuvauskurssi



# Kesäpirtin odotettu keittiöremontti on VALMIS



**K**esäpirtti on Tampereen työväenopiston opiskelijoiden omistama kesäpaikka Ylöjärvellä, Näsijärven rannalla. Kesäpirtin kauan kaivattu keittiöremontti alkoi alkuvuodesta 2007 näyttää mahdolliselta: silloin saimme Pirkanmaan TE-keskukselta tarkoitusta varten huomattavan avustuksen. Päätimme kuitenkin rauhoittaa kesän normaalityle toiminnalle ennen projektiin ryhtymistä, siitäkin huolimatta, että sillä oli tiukka aikataulu. Remontin piti valmistua viimeistään 31.12.

Syksyllä heti kesän päättäjien jälkeen keittiöremontti sitten aloitettiin. Vanha ja epäkäytännölliseksi osoittautunut keittiö sai murskatuomion paikallisen kaivuriyrittäjän kauhalla.

Ensimmäiseksi poistettiin Pirtin kylkeen rakennettuja lisäosia ja purettiin pääty. Purkutöissä ei ollut ongelmia. Vanha pirtti on arvokkaasti säilyttänyt muotonsa, ja yli satavuotiaat hirret löytyivät lautaverhoilun alta moitteettomassa kunnossa.

Uuden lisäosan mitat ovat 3,5 x 12 metriä. Siihen sijoittuvat kylmiö, jääkaapit ja pakastimet sekä erillinen käsittelytila maaperäisille tuotteille, kuten perunoille ja porkkanoille. Lisäksi tulevat henkilökunnan wc ja kaivoveden pumppuhuone. Kaivoveden saaminen ympärivuotisesti on ollut pitkäaikainen haaveemme.

Kesäpirtin perinteisiin on koko sen historian ajan kuullut arvokas talkootyö, johon edelleen löytyy kiitettävästi tekijöitä. Talkoilla toteutettiin uuden keittiön perustus. Varsinaiseen rakennustyöurakkaan valittiin toiminimi **Markku Pöyhölä**, joka aloitti syyskuussa laajennusosan rakentamisen. Putki-, sähkö-, ilmastointi- ja vesiasennukset olivat pitkälti ammattilaisten käsissä.

Me kesäpirttiläiset toivomme, että uusi keittiö tuottaa iloa kaikille!

Teksti ja kuva *Kesäpirtin isäntä Matti Tila*  
[www.kesapirtti.fi](http://www.kesapirtti.fi)





Tampereen työväenopisto  
SAMPOLA  
Sammonkatu 2  
PL 63  
33541 TAMPERE

Puh. (03) 5654 2200  
Faksi (03) 5654 2211  
Internet [www.tampere.fi/top](http://www.tampere.fi/top)  
Sähköposti [tyovaenopisto@tampere.fi](mailto:tyovaenopisto@tampere.fi)

Tampereen työväenopiston opiskelijat ry  
[www.tto-opiskelijat.fi/](http://www.tto-opiskelijat.fi/)

Odotamme palautettasi lehdestä ja työväen-opiston toiminnasta  
osoitteessa [hallitus@tto-opiskelijat.fi](mailto:hallitus@tto-opiskelijat.fi)